

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra primární a preprimární pedagogiky

Diplomová práce

Školní zralost dětí s odkladem školní docházky dle typu předškolního vzdělávání

Vypracovala: Veronika Nováková

Vedoucí práce: Mgr. Kateřina Habrdová, Ph.D.

České Budějovice 2024

Prohlašuji,

že jsem autorkou této diplomové práce a že jsem ji vypracovala pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použitých zdrojů.

V Českých Budějovicích

Poděkování

Zde bych chtěla poděkovat vedoucí diplomové práce Mgr. Kateřině Habrdové, Ph.D. za odborné vedení práce a za podporu a trpělivost při jejím vytváření. Děkuji také doc. PhDr. Miluši Vítečkové, Ph.D. za poskytnutí literatury a dalších podkladů a materiálů ke zvolenému tématu, možnost konzultací a osobních setkání za účelem diskuse o řešeném problému. Mé poděkování patří také všem participantům, kteří mi věnovali svůj čas a dovolili nahlédnout do jejich osobních životů a zkušeností.

Abstrakt

Tato diplomová práce se zaměřuje na problematiku školní zralosti u dětí s odkladem školní docházky v závislosti na typu absolvovaného předškolního vzdělávání. V rámci praktické části bylo využito kvalitativní metodologie. Byly analyzovány produkty školní práce a materiály mapující školní zralost u celkem osmi žáků první třídy, z nichž čtyři po udělení odkladu školní docházky absolvovali vzdělávání v běžné mateřské škole a čtyři v přípravném ročníku základní školy. Tyto materiály byly získávány v období od dubna 2022 do dubna 2024. Cílem práce bylo zjistit dílčí rozdíly mezi dětmi s odkladem školní docházky, které nastupují do první třídy s přípravou z přípravné třídy oproti dětem, které nastupují také s odkladem, ale z mateřské školy.

Klíčová slova: přípravná třída, mateřská škola, odklad školní docházky, předškolní vzdělání, školní zralost, nástup do prvního ročníku

Abstract

This master's thesis focuses on the issue of school readiness among children with delayed school entry, depending on the type of completed preschool education. The practical part of the thesis utilized qualitative methodology. School work products and materials mapping school readiness were analysed for a total of eight first-grade students, four of whom attended regular preschool after being granted delayed school entry, and four attended a preparatory year of elementary school. These materials were collected between April 2022 and April 2024. The aim of the study was to identify partial differences between children with delayed school entry who enter first grade with preparation from a preparatory class compared to children who also have delayed entry but come from regular preschool.

Key words: preparatory class, kindergarten, delayed school entry, preschool education, school readiness, transition to the first grade

Obsah

ÚVOD	8
TEORETICKÁ ČÁST	9
1 ŠKOLNÍ ZRALOST A JEJÍ OBLASTI	10
1.1 ZRAKOVÉ VNÍMÁNÍ A PAMĚŤ – VNÍMÁNÍ BAREV, FIGURA A POZADÍ, ZRAKOVÁ ANALÝZA A SYNTÉZA, ZRAKOVÉ ROZLIŠOVÁNÍ.....	12
1.2 VNÍMÁNÍ PROSTORU A PROSTOROVÉ PŘEDSTAVY – PŘEDSTAVA O USPOŘÁDÁNÍ PROSTORU KOLEM NÁS.	14
1.3 SLUCHOVÉ VNÍMÁNÍ A PAMĚŤ – PROSTŘEDEK KOMUNIKACE, KTERÝ VELKOU MĚROU OVLIVŇUJE ROZVOJ ŘEČI	16
1.4 ŘEČ A MOTORIKA MLUVIDEL.....	17
1.5 MOTORIKA, GRAFOMOTORIKA, KRESBA	19
1.6 ZÁKLADNÍ MATEMATICKÉ PŘEDSTAVY – ROZVOJ MYŠLENÍ A LOGICKÉHO UVAŽOVÁNÍ	20
1.7 SOCIÁLNÍ DOVEDNOSTI – USPOKOJOVÁNÍ CITOVÝCH A SOCIÁLNÍCH POTŘEB.....	21
1.8 VNÍMÁNÍ ČASU.....	22
1.9 TESTY ŠKOLNÍ ZRALOSTI	22
1.9.1 Kern-Jiráskův test školní zralosti	23
1.9.2 Edfeldtův reverzní test	23
1.9.3 Matějčkův test sluchové diference	23
2 PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ V ČR	24
2.1 V RÁMCI BĚŽNÉ MATEŘSKÉ ŠKOLY.....	26
2.2 V RÁMCI PŘÍPRAVNÝCH TŘÍD BĚŽNÝCH ZŠ.	27
2.3 ODKLAD ŠKOLNÍ DOCHÁZKY A NÁSTUP DO 1. ROČNÍKU ZŠ.....	29
2.4 MOŽNOSTI ROZVOJE DÍTĚTE PO UDĚLENÍ OŠD	31
PRAKTICKÁ ČÁST	33
3 METODOLOGIE	34
3.1 CÍLE VÝZKUMNÉ ČÁSTI A VÝZKUMNÉ OTÁZKY	34
3.2 POPIS VÝZKUMNÉ METODY	34
3.3 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMNÉHO SOUBORU	35

3.3.1	Grafomotorika	39
3.3.2	Sluchová percepce	44
3.3.3	Řeč.....	48
4	VÝSLEDEK VÝZKUMNÉHO VZORKU	51
4.1	GRAFOMOTORIKA	51
4.2	SLUCHOVÁ PERCEPCE.....	52
4.3	ŘEČ	53
4.4	VÝSLEDKY ROZHOVORŮ S TŘÍDNÍMI UČITELI	54
4.4.1	Shrnutí výsledků rozhovorů s učiteli	57
4.5	VÝSLEDKY ROZHOVORŮ S RODIČI	58
4.5.1	Shrnutí výsledků rozhovorů s rodiči	62
5	DISKUSE K VÝZKUMNÉMU ŠETŘENÍ	63
6	ZÁVĚR.....	65

Úvod

Školní zralost dětí s odkladem školní docházky je téma, které v posledních letech získává stále větší pozornost pedagogů, psychologů a rodičů. Tento zájem je důsledkem snahy o efektivní přechod dětí z předškolního prostředí do školního prostředí a snahy o maximální podporu jejich školního úspěchu a sociální adaptace.

Odklad školní docházky, tedy rozhodnutí posunout nástup dítěte do první třídy o jeden rok, se stává stále častější volbou rodičů, ale také pedagogů u zápisů. Tento krok může být motivován různými faktory, jako je fyzický a emocionální vývoj dítěte, jeho schopnost zvládat nároky školního prostředí, či individuální potřeby a schopnosti. Mezi jednotlivými dětmi často existují významné rozdíly v úrovni jejich dosažených schopností a dovedností. Proto by měla být prioritou předškolních pedagogů časná diagnostika těchto nedostatků a nerovnoměrností ve vývoji a aktivní spolupráce s rodiči na jejich řešení. Je důležité, aby vstup dětí do základního vzdělávání byl spojený s pozitivními pocity a emocemi, neboť základní škola má významný dopad na další život dítěte.

Tato diplomová práce se zaměřuje na analýzu školní zralosti dětí s odkladem školní docházky a snaží se zhodnotit vliv typu absolvovaného předškolního vzdělávání na jejich připravenost vstoupit do první třídy. Cílem práce je porovnat a analyzovat rozdíly mezi dětmi s odkladem školní docházky, které navštěvovaly různé formy předškolního vzdělávání, konkrétně přípravnou třídu a mateřskou školu a identifikovat faktory, které mohou ovlivnit jejich školní úspěch a adaptaci. Teoretická část práce se zaměřuje na definici základních pojmů spojených se školní zralostí a shrnuje možnosti a rozdíly mezi přípravnými třídami a mateřskými školami. Praktická část se zaměřuje na popis procesu výzkumného šetření, které se zabývá identifikací problematických oblastí v oblasti školní zralosti během prvního a druhého školního zápisu. Dále během druhé poloviny prvního ročníku. Práce je popsána metodami a postupy sběru dat a analýzy získaných informací.

Výzkum se také zaměřuje na postoj učitelů u nově přijatých žáků. Zaznamenává jejich vnímání a přístup ke vzniklým problémům. Práce analyzuje, jaké strategie a podpůrné prostředky učitelé využívají k řešení těchto situací a jaký je jejich přístup k podpoře dětí s problematickou školní zralostí.

TEORETICKÁ ČÁST

1 ŠKOLNÍ ZRALOST A JEJÍ OBLASTI

Tato část se zaměřuje na školní zralost a její oblasti. Detailně se zabývá různými oblastmi, důležitými dovednostmi a aspekty, které mají vliv na úspěch dítěte ve školním prostředí.

Školní zralost hraje velmi důležitou roli v úspěchu dětí ve škole. Jedná se o komplexní termín, který zahrnuje fyzický vývoj, emocionální, sociální a kognitivní aspekty. Školní zralost je termín používaný k popisu připravenosti dítěte vstoupit do školního prostředí a efektivně se zapojit do vzdělávacích aktivit. Je důležité chápat, že školní zralost je individuální a může se mezi dětmi lišit. Každé dítě má své tempo vývoje, a proto je důležité brát v úvahu celkový kontext a poskytovat podporu a prostředí, které respektuje individuální potřeby každého dítěte. (Bejdáková, 2018)

Tato práce vychází z koncepce Bednářové (2017), která mezi obecné klíčové kompetence, které se často zdůrazňují ve školním vzdělávání, řadí:

- Komunikační dovednosti:

Schopnost efektivně komunikovat v ústní a písemné formě, porozumět informacím a vyjadřovat své myšlenky.

- Jazykové dovednosti:

Ovládání mateřského jazyka což je důležité pro porozumění a komunikaci.

- Matematické dovednosti:

Schopnost pracovat s čísly, porozumět matematickým konceptům a mít základní povědomí o vědeckých principech.

- Mezipředmětové dovednosti:

Schopnost propojovat znalosti a dovednosti napříč různými předměty a aplikovat je v různých kontextech.

- Fyzický vývoj:

Dítě by mělo mít dostatečnou fyzickou sílu a koordinaci pro zvládnutí běžných školních aktivit, jako jsou psaní, malování nebo pohybové hry.

- Sociální dovednosti:

Schopnost navazovat vztahy s vrstevníky a učiteli, sdílet, spolupracovat a respektovat pravidla sociální interakce jsou podstatné pro úspěšné začlenění do školního prostředí.

Bejdáková (2018) mezi oblasti školní zralosti řadí také:

- Emoční stabilita:

Děti by měly být schopny rozpoznávat a řídit své emoce. Emoční stabilita jim pomáhá lépe zvládat stresující situace a přizpůsobovat se novým sociálním a vzdělávacím podmínkám.

- Kognitivní schopnosti:

Kognitivní připravenost zahrnuje schopnost koncentrace, paměť, jazykové dovednosti a dovednost řešení problémů. Děti by měly mít základní dovednosti potřebné pro začátek formálního učení.

- Rozvoj jemné a hrubé motoriky:

Děti by měly mít rozvinuté dovednosti potřebné pro manipulaci s předměty, psaní a další jemné i hrubé motorické aktivity.

- Rozvoj komunikačních dovedností:

Schopnost efektivně komunikovat s učiteli i vrstevníky, vyjádřit své myšlenky a pochopit pokyny, je důležité pro akademický úspěch.

Klíčové kompetence ve školním vzdělávání jsou dovednosti, znalosti a postupy, které umožňují jednotlivcům efektivně a úspěšně fungovat ve společnosti. Tyto dovednosti jsou zásadní pro formování osobnosti, dosahování profesního úspěchu a aktivní účasti v občanském životě. V Evropě byly tyto kompetence definovány Evropským parlamentem a Radou v dokumentu s názvem "Rámcový program klíčových kompetencí pro celoživotní učení." Díky těmto kompetencím by mělo být vzdělávání zaměřeno na to, aby absolventi byli připraveni na úspěšný život ve společnosti 21. století. (Žáčková, 2015)

Vágnerová a Valentová (1992) ve své publikaci uvádí, že aby dítě úspěšně zvládlo školní nároky, mělo by dosáhnout základního standardu v určitých oblastech jako je zrakové vnímání a paměť, vnímání prostoru a času, prostorové představy, sluchové vnímání, paměť, řeč, grafomotorika a sociální dovednosti. Tento fakt ukazuje na to, že školní připravenost je ovlivněna dynamickými změnami ve výchovně vzdělávací praxi.

1.1 Zrakové vnímání a paměť – vnímání barev, figura a pozadí, zraková analýza a syntéza, zrakové rozlišování

Následující kapitola této práce je věnována zkoumání zrakového vnímání u dětí v předškolním vzdělávání. Tato analýza zahrnuje široké spektrum aspektů, včetně vnímání barev a tvarů, zrakové analýzy a syntézy, a také schopnost rozlišovat barevné odstíny a další zrakové podněty.

Dále Otevřelová (2016) upozorňuje, že je zrakové vnímání a paměť stěžejní aspekty vývoje dětí v předškolním věku. Zrakové vnímání zahrnuje schopnost detekce, interpretace a porozumění vizuálních podnětů, zatímco paměť odkazuje na schopnost uchovávat a vzpomínat si na informace. Podpora rozvoje zrakového vnímání a paměti u předškolních dětí může zahrnovat různé vizuální hry, malování, skládání jednoduchých puzzle, a další aktivity, které podporují jejich schopnost vizuálního vnímání a paměti.

- Zrakové vnímání

Zrakové vnímání u dětí předškolního věku je velmi důležité pro jejich celkový vývoj. V této věkové skupině se děti začínají učit rozpoznávat tvary, barvy a velikosti objektů kolem sebe. Jejich zrakové schopnosti se postupně zlepšují a pomáhají jim lépe porozumět světu kolem nich. Bednářová (2017) poukazuje, že děti v tomto věku začínají rozvíjet schopnost soustředit se na detaily a rozlišovat mezi různými vzory a obrazy. Jejich zrakové vnímání je zásadní pro úspěšné učení se čtení a psaní, protože jim pomáhá rozpoznávat písmena a čísla.

Další důležitou součástí zrakového vnímání u dětí předškolního věku je schopnost vizuálního paměti. Děti se učí zapamatovávat si obrázky a vzory, což je důležité pro rozvoj jejich kognitivních schopností. (Bednářová, 2017)

- Vnímání barev:

Předškolní děti jsou schopny rozlišovat a pojmenovávat základní barvy. Postupně se rozvíjí schopnost rozpoznávat a identifikovat širší spektrum barev.

- Figura a pozadí:

Děti se učí rozlišovat objekty (figury) od okolního prostoru (pozadí). Tato schopnost je důležitá pro vizuální rozpoznávání a porozumění.

- Zraková analýza:

Zahrnuje schopnost rozpoznávat detaily a části objektů. Předškolní děti začínají rozpoznávat jednoduché tvary a postupně zvládají složitější vizuální analýzu.

- Zraková syntéza:

Jedná se o schopnost skládání jednotlivých prvků do celku. Předškolní děti se učí spojovat jednoduché tvary a symboly. (Bednářová, 2017)

Stejně tak paměť u dětí předškolního věku prochází vývojem a postupně se rozvíjí. Je důležité si uvědomit, že paměť u dětí předškolního věku se stále vyvíjí a může se lišit od dítěte k dítěti. Podpora rozvoje paměti může probíhat přirozeně skrze každodenní aktivity, hry a interakce s okolím. (Otevřelová, 2016)

Bednářová (2017) poukazuje na podporu rozvoje zrakového vnímání a paměti u předškolních dětí. Ta může zahrnovat různé vizuální hry, malování, skládání jednoduchých puzzle, a další aktivity, které podporují jejich schopnost vizuálního vnímání a paměti.

Aktivity, které dle Bednářové (2017) podporují komplexní rozvoj zrakového vnímání a paměti:

- Rozvoj fokusace:

Předškolní děti se učí soustředit svou pozornost na specifické vizuální podněty. Postupně zvládají déle udržet svou pozornost na určitém místě nebo při určité aktivitě.

- Vizuální diskriminace:

Schopnost rozlišovat mezi podobnými nebo odlišnými vizuálními prvky, což je důležité pro další vývoj čtení, psaní a matematiky.

- Sledování očí:

Předškolní děti se učí koordinovat pohyby svých očí a sledovat vizuální podněty plynule. To je důležité pro sledování pohybujících se objektů a postupné čtení.

- Sledování pohybujících se objektů:

Schopnost sledovat a reagovat na pohybující se objekty.

- Přiřazování:

Děti se učí přiřazovat slova k obrázkům a symbolům. Například, přiřazování slova "kniha" k obrázku knihy.

- Malování a kreslení:

Aktivity, jako je malování a kreslení, pomáhají rozvíjet jemnou motoriku a zároveň podporují vizuální vnímání a koordinaci ruky a oka.

- Konstrukční hry:

Skládání a stavění s různými stavebnicemi nebo hračkami podporuje nejen jemnou motoriku, ale i vizuální analýzu a syntézu.

- Hledání rozdílů:

Hry, ve kterých děti hledají rozdíly mezi dvěma obrázky, posilují vizuální paměť a rozpoznávání detailů.

- Pexeso a podobné hry:

Klasické hry s obrázky, kde děti musí najít odpovídající páry, podporují paměť a koncentraci.

Dle Bednářové (2017) jsou všechny tyto aktivity navrženy tak, aby podporovaly komplexní rozvoj vizuálního vnímání a paměti u dětí předškolního věku.

1.2 Vnímání prostoru a prostorové představy – představa o uspořádání prostoru kolem nás.

Následující část se zaměřuje na prostorové vnímání a představivost u dětí v předškolním věku. Zabývá se také představami o uspořádání prostoru v okolí a vývojem prostorové představivosti.

Dle Langmeiera (2006), vývoj prostorové představy a vnímání prostoru u dětí předškolního věku představuje důležitý krok v jejich celkovém rozvoji. Během tohoto období děti postupně rozvíjejí schopnosti rozpoznávat a chápat prostor kolem sebe. V průběhu procesu vnímání prostoru dochází k postupnému rozvoji vizuální percepce, kdy děti začínají rozpoznávat tvary, velikosti a vzdálenosti. Tato schopnost je podporována také zrakovým rozlišováním, což zahrnuje schopnost rozeznávat různé vizuální prvky a detaily ve svém okolí. Paralelně s tím hmatová a pohybová percepce umožňuje dětem vnímat určité podněty a pohybovat se v prostoru.

Další důležitou fází je rozvoj lokalizačních schopností. Děti se začínají orientovat vlastním tělem a chápat polohu svého těla v prostoru. Současně se učí určovat objekty ve svém okolí

a porozumět jejich vzájemné poloze. Zahrnutí přírodních prvků do aktivit, které se neodehrávají jen ve venkovním prostředí, může dětem poskytnout další příležitosti k rozvoji smyslu pro prostor a orientaci v něm. Kromě toho jsou dospělí klíčovými podporovateli v tomto procesu. Kladení otázek o prostoru kolem sebe posiluje schopnost dětí vnímat a lokalizovat. Pro aktivní rozvoj schopnosti ovládat prostor jsou vhodné hry s pohybem a aktivitami s různými předměty. Skládání stavebnic, hraní deskových her nebo skládání puzzle. To přispívá k lepšímu porozumění uspořádání prvků v prostoru. Tím se rozvíjejí i prostorové pojmy, jako jsou "nahore", "dole", "vpravo" a "vlevo". (Langmeier, 2006)

Ficová (2020) uvádí, že hry, které podporují prostorové myšlení, jako jsou puzzle nebo stavebnice s kostkami, rozvíjejí schopnost dětí vnímat a manipulovat s prostorovými prvky. Venkovní aktivity dále napomáhají dětem lepšímu porozumění okolnímu prostředí. Tyto hry jsou zábavným způsobem, jak podporovat kreativitu, rozvoj motorických dovedností a porozumění základním prostorovým zásadám. Jednou z efektivních aktivit jsou hry s puzzle, kde děti skládáním různých tvarů posilují schopnost rozpoznávat vzory a souvislosti. Další skvělou možností jsou hry s kostkami a stavebnicemi, které umožňují dětem stavět různé konstrukce a tvary. Ty podporují rozvoj prostorové představivosti, koordinaci a motorické dovednosti.

„Oslabení v oblasti prostorové orientace postihuje jemnou motoriku, schopnost vnímání prostoru, vnímání vlastního těla, schopnost pravolevé orientace a orientaci na číselné ose.“
(Ficová, 2020, s.16)

Celkově lze říci, že rozvoj prostorové představy u dětí předškolního věku probíhá postupně a je podporováno různými hrami, aktivitami a interakcemi s okolím. Celkově přispívá ke schopnosti vnímat a chápat prostor kolem sebe. Umožňuje rozvíjet kreativitu, tvořivost a důležité dovednosti, které budou děti nadále využívat i ve formálním vzdělávání. (Valentová, 2001)

1.3 Sluchové vnímání a paměť – prostředek komunikace, který velkou měrou ovlivňuje rozvoj řeči

Tato kapitola se zaměřuje na význam sluchového vnímání a paměti ve vztahu k řeči. Tyto schopnosti umožňují nejen porozumění a interpretaci zvuků a řeči, ale také hrají důležitou roli ve formování a zdokonalování komunikačních dovedností.

Dle Běleckého (2007) sluchové vnímání u dětí předškolního věku zahrnuje schopnost registrovat, interpretovat a reagovat na zvuky ve svém okolí. Tato dovednost umožňuje dětem lépe porozumět zvukovým podnětům a integrovat je do jejich každodenního života. V této fázi se děti postupně seznamují s různými zvuky a začínají rozpoznávat různé zvukové podněty. Základem pro tyto dovednosti je orientace ve zvucích, kde děti začínají reagovat na různé zvuky přírody, dopravy nebo hudební tóny.

„Sluch je jedním z prostředků komunikace, významnou měrou ovlivňuje rozvoj řeči a tím i abstraktní myšlení.“ (Bednářová, 2011, s.11)

Jedná se o komplexní proces, který ovlivňuje jejich schopnost komunikovat, orientovat se ve světě a účastnit se různých aktivit. Lze jej podpořit prostřednictvím hraní, poslechem a různými zvukovými podněty. Testy sluchové percepce se často používají k posouzení jazykových schopností a rozpoznání případných problémů, jako je například porucha sluchového zpracování nebo dyslexie. Tyto aktivity mohou zahrnovat úkoly, jako je rozlišování slov, poslouchání a reprodukce zvuků, a porozumění slovům ve větách. Hlavní důraz je kladen na základní předpoklady pro další vzdělávání, jako je úroveň sluchové analýzy, schopnost řešení úkolů, dovednost v komunikaci a spolupráci a schopnost vyjadřování. (Opravilová, 2016)

Jak uvádí Woolfson (2004), rozvoj sluchové paměti je podporován různými aktivitami, jako je poslech příběhů a pohádek. Děti si postupně pamatují charaktery, události a sekvence příběhů, což představuje podstatný krok ve vývoji jejich paměťových schopností. Hudba a písničky také hrají důležitou roli, zejména ty, které obsahují opakování nebo jednoduché melodie, a posilují tak sluchovou paměť.

V této fázi vývoje začínají děti lépe následovat pokyny a reagovat na zvuky. Hry, které zahrnují rozpoznávání a identifikaci různých zvuků, jsou skvělým prostředkem pro rozvoj

sluchového vnímání. Také hraní s hračkami nebo puzzle, které vydávají různé zvuky, pomáhá dětem spojovat zvuky s konkrétními předměty nebo situacemi. Rodinné příběhy a vzpomínky představují pro děti příležitost k poslechu a uchování informací, což podporuje sluchovou paměť. Kromě toho je vliv sluchového vnímání velmi důležitý pro jazykový vývoj. Děti, které dobře vnímají zvuky, mají často lepší schopnost porozumět a reprodukovat slova, což je stěžejní pro rozvoj jazykových schopností. (Bednářová, 2017)

- Zpívání písniček a hra na nástroje:

Zpívání písniček s dětmi podporuje rozvoj sluchové paměti a zároveň rozvíjí schopnost vnímat melodie a rytmus. Poskytování příležitostí dětem hrát na jednoduché hudební nástroje nebo tleskat rytmus podporuje sluchové vnímání a rytmické schopnosti.

- Zvukové puzzle:

Hraní s hračkami nebo puzzle, které vydávají různé zvuky, posilují schopnost spojovat zvuky s konkrétními předměty nebo situacemi.

1.4 Řeč a motorika mluvidel

Tato kapitola se zaměřuje na zásadní aspekty rozvoje řeči u dětí v předškolním věku a jejich důležitost v celkovém procesu jejich vývoje.

„Řeč je specifickou lidskou schopností, která umožňuje rozhovor a vytváří společenství. Kdy se jedná o vědomé užívání jazyka jako složitého systému znaků a symbolů, sloužící člověku ke sdělování myšlenek, přání a pocitů.“ (Klenková, 2006, s. 36)

Vágnerová (1999) uvádí, že je řeč komunikační dovednost, která umožňuje lidem vyjadřovat své myšlenky, pocity a potřeby prostřednictvím verbálních prostředků. Je to schopnost používat jazykové zvuky, slova, věty a gramatické struktury k vytváření smysluplné komunikace. Řeč může zahrnovat nejen mluvení, ale také poslech a porozumění ostatním složkám řeči. Řeč je unikátní lidská schopnost, která nám umožňuje sdílet myšlenky a učit se od ostatních vyjadřovat emoce. Správný rozvoj řeči je důležitý pro úspěšnou komunikaci, sociální interakce a akademický pokrok.

Dle Čačky (2000) se během předškolního věku, konkrétně kolem pátého roku života, se děti učí nejen novým slovům, ale také složitějším gramatickým strukturám a syntaktickým

pravidlům. Výslovnost a artikulace se postupně zlepšují, a děti začínají zvládat specifické zvuky, což je důležité pro srozumitelnou komunikaci. Jejich komunikační dovednosti se rozvíjejí i v oblasti neverbální komunikace, jako jsou gesta, mimika a intonace. Děti v předškolním období, tedy ve věku od čtyř let, projevují zájem o písmo, začínají rozpoznávat písmena a vyvíjejí fonemické vědomí, což je důležitý krok k budoucímu učení se čtení a psaní. Individuální rozdíly jsou běžné, ať už se jedná o různé tempo vývoje nebo vliv dvojjazyčného prostředí. Předškolní věk také představuje období, kdy se rozvíjí motorika mluvidel u dětí. Tato oblast zahrnuje pohyby a kontrolu svalů potřebných pro produkci řeči, a její rozvoj hraje klíčovou roli v celkovém jazykovém vývoji dětí.

Podle Woolfsona (2004) může být podpora motoriky mluvidel dosažena prostřednictvím různých her, které zahrnují mluvené slovo, jako jsou hádanky, zpěv nebo recitace básniček. Tyto aktivity nejen posilují svaly mluvidel, ale také přinášejí radost a motivaci k aktivnímu komunikačnímu zapojení. Je důležité si být vědom toho, že vývoj motoriky mluvidel je individuální. V některých případech může být vhodné vyhledat odbornou pomoc pro včasnou diagnostiku a intervenci.

- Hry s hláskami:

Například hádanky nebo soutěže, kde děti mohou vytvářet slova začínající na určitou hlásku.

- Masky a pohádky:

Děti si vytvoří jednoduché masek zvířat a ty následně napodobují. Napodobují jejich zvuky a pohyby. Dále to může být vyprávění nebo čtení pohádky s výraznými postavami a povzbuzování dětí, aby napodobovaly různé zvuky postav.

- Zrcadlové aktivity:

Používání zrcadla, kde děti sledují své vlastní pohyby rtů a jazyka. Zkoušejí napodobit zvuky nebo slova, která jsou vizuálně prezentována v zrcadle.

- Písničky a hry s rytmem:

Zpívání písniček, které obsahuje opakování zvuků nebo slov s jasným rytmem.

- Hry s pohybovými aktivitami:

Hry, které zahrnují pohyby mluvidel, například otvírání a zavírání úst nebo vystrkování jazyka.

1.5 Motorika, grafomotorika, kresba

Následující kapitola této práce se zaměří na důležité aspekty související s motorikou, grafomotorikou, kresbou a hmatovým vnímáním u dětí v předškolním věku. Tato kapitola bude zkoumat rozvoj motorických dovedností a schopností u dětí v tomto věku, včetně koordinace pohybů, jemné motoriky a síly rukou.

„Grafomotorika je soubor psychických činností, které jedinec vykonává při psaní. Psaní není jen záležitostí psacích pohybů ruky (u postižených osob též nohy, úst), ale je řízeno psychikou.“ (Pedagogický slovník, 1995, s.73)

Dle Vágnerové (1999) může kresba u dětí v předškolním a nižším školním věku poskytnout užitečné informace o jejich rozumovém vývoji. Kresba může odhalit i jeho osobnostní charakteristiky, jako je emocionální vyváženost, kvalita sebehodnocení a postoj k ostatním. V prvních letech školní docházky je vývoj kresby odrazem zrání percepčních schopností, jako je schopnost vizuální diferenciacce, analýzy a syntézy, stejně jako rozvoj zkušeností a myšlení. Kresba se postupně stává stále více detailní a precizní, což naznačuje pokroky ve schopnosti zachycovat skutečnost.

Lipnická (2007) uvádí, že grafomotorika představuje soubor důležitých dovedností spojených s pohybem ruky a koordinací oka, které jsou nezbytné pro úspěšné psaní a kreslení. Jemná motorika je spojená s precizními pohyby rukou a prst a má vliv na schopnost psaní, kreslení a manipulaci s drobnými předměty. Kreslení, malování, hraní s plastelínou, skládání puzzle, kreslení s různými psacími nástroji nebo hraní s konstrukčními hračkami jsou ideálními aktivitami pro podporu této oblasti. Rozvíjí se tím nejen jemná motorika, ale také kreativita a sebevyjádření. V případě jemné motoriky mohou specializované hračky a aktivity, které vyžadují manipulaci malých předmětů, být prospěšné pro zdokonalování dovedností potřebných pro psaní a další školní aktivity. Podpora jemné motoriky ve věku předškoláků vytváří silný základ pro úspěch ve škole.

Kreslení a malování jsou výborným nástrojem pro vyjádření vlastních představ o prostoru. Tvorba výtvarných děl podporuje rozvoj prostorové představivosti, fantazie a zrakového vnímání. Jsou to prostředky sloužící nejen k rozvoji jemné motoriky a vnímání prostoru, ale také prostředky, skrze které děti vyjadřují své emoce, myšlenky a pozorování světa kolem nich. V předškolním věku děti vstupují do fáze, kdy jsou schopny vytvářet obrazy na základě

svých myšlenek. Děti začínají propojovat kresby s příběhy a vyprávět příběhy na základě svých výtvarných děl. Poskytování různorodých zkušeností je důležité k optimálnímu rozvoji motoriky u dětí. Zahrnuje to nejen organizované sportovní aktivity, ale také volné hraní venku, kde děti mohou experimentovat s různými pohyby a objevovat své vlastní schopnosti. (Bednářová, 2017)

Davidová (2008) ve své publikaci uvádí, že se stále více zdůrazňuje to, že dětská kresba je jedním z nejlepších způsobů, jak poznat osobnost dítěte. Kresba není jenom o hře nebo snění, ale zahrnuje i realitu, a proto by neměla být přehlížena.

1.6 Základní matematické představy – rozvoj myšlení a logického uvažování

„Matematika nezačíná počítáním, právě tak jako osvojování jazyka nezačíná gramatikou“
(Kuřina, 2018, s.9)

Fuchs (2015) ve své studii pojednává o porozumění matematickým pojmům. Zdůrazňuje, že jim předchází pochopení předmatematických představ. Ty zahrnují základní dovednosti a schopnosti, jako jsou kognitivní předpoklady, motorický rozvoj, prostorové vnímání, schopnost vnímat čas a pořadí, rozvoj jazyka, zraku a sluchu. Matematické představy nelze rozvíjet pouze intuitivně a bez systematického přístupu. Pro pedagogy v předškolním vzdělávání může být užitečným nástrojem tzv. matematický trojlístek, který obsahuje tři klíčové oblasti, které jsou nezbytné pro předškolní vzdělávání. Tyto oblasti zahrnují představy o množství, představy o množinách (třídění, uspořádání, možnosti atd.) a geometrické představy (tvary, orientace, míry atd.)

Je také důležité, aby děti rozvíjely své schopnosti v počítání. Postupně se učí sčítat a odčítat objekty, porovnávat množství a rozumět jednoduchým matematickým operacím. Praktické situace a hravé aktivity podporují přirozený rozvoj těchto početních schopností. Děti začínají rozpoznávat opakování a tvořit jednoduché matematické vzory. Tato dovednost nejen posiluje matematické myšlení, ale také podněcuje kreativní přístup k řešení problémů. (Opravilová, 2016)

Podle Bednářové (2011) jsou měření a porovnávání také důležité aspekty základní matematické přípravy. Děti se učí srovnávat velikosti, hmotnosti a délky objektů, což

ovlivňuje jejich chápání základních matematických pojmů. Práce s geometrickými tvary je také nedílnou součástí základní matematické přípravy. Děti se učí identifikovat a pojmenovávat geometrické tvary, což je podstatné pro jejich schopnost orientace v matematickém prostoru. Celkově lze říci, že základní matematická představa v raném dětství vytváří pevný základ pro budoucí matematické učení. Podpora těchto dovedností skrze hravé a interaktivní aktivity umožňuje dětem radostný přístup k matematice a posiluje jejich matematické sebevědomí.

1.7 Sociální dovednosti – uspokojování citových a sociálních potřeb

Tato kapitola pojednává a zabývá se sociální dovedností, která hraje nezastupitelnou roli v celkovém vývoji dítěte. Poskytuje základy pro úspěšné interakce a vzájemné vztahy. Tento proces představuje důležitý krok v uspokojování citových a sociálních potřeb u dětí.

Jak ve své publikaci uvádí Kučera (2018), ve věku předškolního a školního vzdělávání se rozvíjejí dovednosti spojené s řízením vlastních emocí, komunikací a konfliktním řešením. Děti se učí vyjadřovat své pocity slovně a hledat alternativní způsoby, jak komunikovat, když narazí na obtíže. Důležitým prvkem je také respekt k emocím ostatních a schopnost naslouchat. V průběhu školního vzdělávání se zdokonalují dovednosti sociálního porozumění a spolupráce. Děti se učí pracovat ve skupinách, sdílet, respektovat názory ostatních a nalézat kompromisy. Uspokojování citových a sociálních potřeb se stává vzájemným procesem, kde vzájemná podpora a porozumění posilují sociální pouta a formují pozitivní vztahy.

Zavedení programů na výuku sociálních dovedností ve školách a podpora sociální integrace může hrát zásadní roli v tomto procesu. Aktivity zaměřené na budování týmového ducha, komunikačních schopností a empatie poskytují dětem prostor pro rozvoj a praktické uplatnění sociálních dovedností. (Bednářová, 2011)

Dle Kučery (2018) lze říci, že rozvoj sociálních dovedností a uspokojování citových a sociálních potřeb u dětí je nedílnou součástí výchovného procesu a klíčem k budování zdravých mezilidských vztahů. Rodina, škola a vrstevníci hrají společně hlavní roli v podpoře a formování těchto důležitých aspektů vývoje dítěte.

1.8 Vnímání času

Způsob, jakým vnímáme čas, má vliv na naše rozhodování, chování a celkové vnímání okolního světa. Pro děti v předškolním věku je vnímání času zajímavým tématem, které ovlivňuje jejich každodenní život a vývoj. Tato kapitola se zaměřuje na způsoby, jakými děti předškolního věku chápou a prožívají čas.

Dle Langmeiera (2006) je plynutí času pro děti předškolního věku často abstraktním konceptem, kterému ještě plně nerozumí. Vnímají ho spíše prostřednictvím opakování událostí než konkrétního měření času. Každodenní rutiny, jako jsou jídlo, spánek nebo hraní si, pomáhají dětem pochopit, jak čas plyne. Například, když se blíží čas oběda, děti mohou vnímat hlad a vědí, že je čas jíst.

Toto tvrzení potvrzuje i Ficová (2020) a uvádí, že vnímání času u dětí předškolního věku je také ovlivněno jejich schopností porozumět pořadí událostí. Mnoho dětí v tomto věku může mít potíže s časovým porozuměním, což může vést k nepřesným představám o tom, jak dlouho trvají určité události. Například, když se ptáme dítěte, kolik času trvala jejich hra, mohou odpovědět zcela nesouvisle s realitou. Okolní prostředí má také vliv na vnímání času u dětí předškolního věku. Rodiče a učitelé hrají důležitou roli při vytváření struktur a rutin, které dětem pomáhají lépe porozumět času. Například pravidelné časy pro jídlo, spaní a hraní mohou pomoci dětem vybudovat lepší představu o tom, jak čas plyne. Vnímání času u dětí předškolního věku je složitý proces, který je ovlivněn jejich schopností porozumět pořadí událostí a vytvářet struktury a rutiny. Studium tohoto tématu je důležité pro lepší porozumění vývoje dětského myšlení a chování. Pomocí relevantních zdrojů jsme mohli lépe porozumět procesu, jakým děti vnímají čas a jakým způsobem je možné tuto schopnost podporovat v každodenním životě.

1.9 Testy školní zralosti

Tato kapitola se zaměřuje na představení nejznámějších testů školní zralosti a jejich využití. Každý test je podrobně popsán. Tyto testy se obvykle používají pedagogicko-psychologickou poradnou pro diagnostiku školní zralosti. Mezi nejznámější testy školní zralosti patří například Kern-Jiráskův test školní zralosti, Edfeldtův reverzní test nebo Wepman-Matějčkův test sluchové diference.

1.9.1 Kern-Jiráskův test školní zralosti

Šulová (2012) ve své publikaci uvádí, že Kern-Jiráskův test školní zralosti slouží k posouzení úrovně jemné motoriky a schopnosti vizuomotorické koordinace u dětí. Tento test se skládá ze tří úloh, zahrnujících kresbu mužské postavy, obkreslení deseti teček a napodobení psacího písma. Každá úloha je hodnocena stupnicí od jedné do pěti podle kvality provedení. Celkové skóre testu je součtem hodnocení z jednotlivých úkolů, přičemž dítě může dosáhnout výsledku od tří do patnácti. Skóre od tří do šesti je nadprůměrné, od sedmi do jedenácti průměrné a od dvanácti do patnácti podprůměrné. Pokud je výsledek podprůměrný, je doporučeno opakování testu po třech měsících. Pokud se i při opakovaném testování ukážou podprůměrné výsledky, je vhodné vyhledat odbornou pomoc.

1.9.2 Edfeldtův reverzní test

Tento test zjišťuje úroveň zralosti zrakového vnímání. Dítě má za úkol porovnat dvojice jednoduchých symbolických obrázků a rozhodnout, zda jsou tyto dvojice stejné. Pokud obrázky nejsou totožné, má dítě za úkol dvojici přeškrtnout. Prvních šest dvojic obrázků slouží k procvičení. Následně je dítěti předloženo dalších 84 dvojic. To jsou jednoduché symbolické obrázky, které musí dítě vyhodnotit samostatně, tzn. pokud nejsou stejné, škrtná je. Za každou správnou odpověď získá dítě jeden bod. Celkový počet bodů pak poskytuje informaci o úrovni jeho schopnosti zrakového vnímání, dle hodnotící škály uvedené u testu. (Svoboda, 2009)

1.9.3 Matějčkův test sluchové diferenciacce

Tento test sluchové diferenciacce má za úkol posoudit, do jaké míry je dítě schopno rozlišovat zvuky mluvené řeči pouze sluchem. Dítěti budou předkládány dvojice slov pouze pomocí mluvené řeči. Ty budou vyslovována zřetelně a bez zvláštního zdůrazňování. Úkolem dítěte je určit, zda jsou tato slova totožná nebo odlišná. Během této činnosti sedíme zády k dítěti, aby nám nedokázalo odezírat z úst. (Matějček, 1998)

2 Předškolní vzdělávání v ČR

Tato kapitola pojednává o vývoji předškolního vzdělávání v České republice. Mapuje jeho historický vývoj od 19. století až po současnost. Detailněji prozkoumává proměny vzdělávacích přístupů, které ovlivnily formování předškolního vzdělávacího systému v Česku.

Zajtlová (2011) uvádí, že se formy a organizace předškolního vzdělávání v průběhu času výrazně měnily a popisuje přehled zásadních událostí a vývoje v oblasti předškolního vzdělávání v ČR.

- V období Rakouska-Uherska bylo předškolní vzdělávání převážně svěřeno rodinám a církevním institucím.
- Po vzniku Československa začaly vznikat první iniciativy k organizovanému předškolnímu vzdělávání. V roce 1923 byl založen Ústřední ústav pro péči o matku a dítě, což představovalo počátek systematického přístupu k péči o nejmladší občany.
- Během období Protektorátu ovlivnila druhá světová válka vzdělávací instituce, které byly pod nacistickou okupací zaměřeny na ideologickou výchovu dětí.
- Po druhé světové válce byl kladen důraz na vytvoření nového vzdělávacího systému. Povinný předškolní rok byl zaveden v roce 1952 a mateřské školy sehrály klíčovou roli při přípravě dětí na vstup do základní školy.
- Během socialistického režimu byla povinnost absolvovat předškolní rok součástí desetiletého vzdělávacího plánu. Mateřské školy se staly důležitým prvkem socialistického vzdělávacího systému, kde se kromě vzdělání přenášela i ideologie režimu.
- Po roce 1989 došlo k transformaci vzdělávacího systému, kdy předškolní vzdělávání nabralo nové formy, včetně vzniku soukromých mateřských škol a předškolních zařízení.
- V dnešní době existuje v ČR rozsáhlá síť mateřských škol, kde je kladen důraz nejen na předškolní výuku, ale i na rozvoj sociálních, emocionálních a kreativních dovedností dětí. Vývoj předškolního vzdělávání reflektuje snahu společnosti přizpůsobit se potřebám nejmladší generace a připravit ji na další etapy vzdělávání a života.

Štverák (2004) uvádí, že v současném kontextu sehrává předškolní vzdělávání v České republice důležitou roli při přípravě dětí na další etapu vzdělávání a v celkovém rozvoji jejich schopností a dovedností. Vzdělávací programy jsou koncipovány v souladu s rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání, který poskytuje směrnice pro pedagogy, kteří se snaží podporovat rozvoj dětí ve věku před nástupem do základní školy.

V odborné studii Jůvy (2007) je jedním z výrazných prvků současného předškolního vzdělávání je inkluzivní přístup. Přestože toto téma je diskutované, české mateřské školy usilují o začlenění dětí s různými schopnostmi a potřebami do běžného vzdělávacího prostředí. Tímto způsobem se snaží přispět k celkové společenské integraci a vytvářet inkluzivní prostředí pro všechny děti. V rámci současného vzdělávacího procesu je významná spolupráce s rodiči. Mateřské školy aktivně zapojují rodiče do vzdělávacího procesu, pořádají pravidelné rodičovské schůzky a společné akce. Tato spolupráce má pozitivní vliv na celkový rozvoj dítěte a přispívá k partnerskému vztahu mezi rodiči a pedagogy.

Dle Opravilové (2016) je v současné době věnována zvláštní pozornost otázkám změn v kontextu pandemie COVID-19. Pandemie ovlivnila organizaci výuky, zdůraznila výzvy v oblasti digitálního vzdělávání a posunula hranice komunikace mezi pedagogy a rodiči. Dále uvádí několik současných forem předškolního vzdělávání a zahrnuje různé instituce a programy, které se zaměřují na přípravu dětí a na jejich vstup do základní školy. Mezi hlavní současné formy předškolního vzdělávání řadí:

- **Mateřské školy**

Tradiční instituce poskytující péči a vzdělání dětem ve věku od 3 do 6 let. Mateřské školy jsou většinou veřejné nebo soukromé a zaměřují se na rozvoj sociálních, emocionálních, fyzických a kognitivních dovedností dětí.

- **Soukromé mateřské školy**

Školy provozované soukromými subjekty, které mohou nabízet alternativní přístupy k vzdělávání a péči o děti. Tyto školy se často liší v pedagogickém přístupu, programu a filozofii.

- Domácí vzdělávání

Některé rodiny volí domácí vzdělávání jako alternativu ke tradičním školám a mateřským školám. Tato forma vzdělávání umožňuje rodičům individuálně přizpůsobit vzdělávací program potřebám a zájmům svých dětí.

- Inkluzivní předškolní vzdělávání

Speciální programy a zařízení, která poskytují vzdělání dětem s různými typy postižení nebo speciálními potřebami. Inkluzivní vzdělávání klade důraz na podporu rozmanitosti a zajištění přístupu ke kvalitnímu vzdělání pro všechny děti. (Opravilová, 2016)

2.1 V rámci běžné mateřské školy

Zajtlová (2011) poukazuje na to, že jsou mateřské školy prvkem vzdělávacího systému, které poskytují dětem předškolního věku vhodné prostředí pro jejich komplexní rozvoj. V tomto kontextu existuje mnoho aspektů, které formují povahu a význam mateřských škol. Vzdělávací programy v mateřských školách se vyvíjejí v souladu s moderními pedagogickými přístupy a psychologickými poznatky o vývoji dětí. Jedním z důležitých dokumentů v České republice je "Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání", který poskytuje směrnice pro vytváření kvalitních a nápaditých vzdělávacích programů v mateřských školách. Tento program kladl důraz na celkový rozvoj dítěte v oblasti jazykové, matematické, estetické, fyzické a sociální.

„Mateřská škola je první institucí, s níž se dítě setkává. Jejím prostřednictvím vstupuje do společnosti jako samostatný jedinec a takto si potvrzuje své kompetence. Přestože předškolní zařízení nemají takové nároky, jaké bude mít základní škola, dítě se musí jejím požadavkům přizpůsobit a tak si osvojí další sociální dovednosti.“ (Vágnerová, 2001, s.203)

Dále Vágnerová (2001) potvrzuje, že skupinové aktivity, hry a společné projekty umožňují dětem rozvíjet komunikační dovednosti, učit se spolupracovat a budovat přátelství. Sociální interakce v tomto prostředí připravuje děti na budoucí vztahy ve škole a společnosti. Mateřské školy se často řídí pedagogickým přístupem respektujícím individualitu každého dítěte. Pedagogové se snaží rozvíjet a podporovat jedinečné potřeby a schopnosti každého dítěte a vytvářet vhodné prostředí pro jeho optimální rozvoj.

Dle Kropáčkové (2018) je spolupráce s rodiči v mateřských školách velice podstatná. Rodiče jsou převážně aktivně zapojeni do vzdělávacího procesu svých dětí. Tím jsou myšlena pravidelná setkávání, rodičovské schůzky a společné akce, které vytvářejí partnerský vztah mezi pedagogy a rodiči, což má pozitivní vliv na celkový rozvoj dítěte. Jedním z hlavních cílů mateřských škol je připravit děti na následující etapy vzdělávání. Kromě schopností a dovedností, které jsou spojeny s učením a vzděláváním se klade důraz i na rozvoj sociálních stránek dítěte, samostatnosti a připravenosti na vzdělávací prostředí základní školy.

Poslední ročník v mateřské škole poskytuje dětem prostor pro další posílení sociálních a emočních dovedností popisuje Zajtlová (2001) a dále uvádí, že skupinové aktivity, společné projekty a komunikační dovednosti jsou zdůrazňovány tak, aby děti lépe chápaly a reagovaly na své emoce a na emoce druhých. Učitelé věnují zvýšenou pozornost vzdělávacím aktivitám. Děti se seznamují s prvky matematiky, písmen, a dalšími základními dovednostmi. Hry a aktivity jsou navrženy tak, aby dětem pomohly získat akademické základy, které budou v základní škole důležité. Poslední ročník kombinuje sociální a emoční rozvoj s vzděláváním a podporuje přechod k základní škole. Integrovaný přístup k vzdělávání dětí v tomto období je podporován průběžným výzkumem a odbornými pracemi v oblasti raného dětství a pedagogiky. V posledním ročníku mateřské školy je vhodné začít připravovat děti na přechod do základní školy prostřednictvím her a aktivit, které podporují rozvoj jejich dovedností.

2.2 V rámci přípravných tříd běžných ZŠ.

Jak uvádí Svobodová (2010), po roce 1989 začaly učitelky mateřských škol zkoumat nové přístupy k práci s dětmi, které kladly větší důraz na respektování jejich osobnosti a individuálních potřeb. Tento nový způsob pedagogiky poskytoval dětem větší prostor pro samostatnost a podporoval je v pochopení demokratických hodnot. Rozdíly v přístupu mezi jednotlivými mateřskými školami vedly k diskusi o potřebě zavedení závazného státního kurikula, které by stanovilo směr předškolního vzdělávání. I přes stanovené požadavky státem si pedagogové uchovávali dostatečnou svobodu pro vlastní tvůrčí práci. Tato potřeba propojení státních požadavků s praktickou pedagogickou činností je reflektována v Bílé knize: Národní program rozvoje vzdělávání v České republice, která formuluje vládní strategii v oblasti vzdělávání.

Dle Průchy (2016) je přípravná třída je speciální program nebo třída, která připravuje děti na nástup do základní školy. Tento koncept je často využíván jako přechodová fáze mezi mateřskou školou a základní školou, která poskytuje dětem s odkladem školní docházky možnost přizpůsobit se školnímu prostředí a získat dovednosti nezbytné pro úspěšné zvládnutí prvního ročníku. Cílem přípravných tříd je především poskytnout dětem stabilní základy pro budoucí učení a rozvoj v oblastech, jako jsou akademické dovednosti, sociální interakce a emoční zralost. Obsah přípravných tříd se obvykle zaměřuje na základní dovednosti, které jsou důležité pro školní úspěch. To zahrnuje rozvoj čtení, psaní, počítání, rozpoznávání tvarů a barev a dalších klíčových oblastí. Důraz je kladen na hravé a interaktivní učení, které motivuje děti k aktivní účasti a podporuje jejich zájem o učení. Přípravné třídy také poskytují prostředí, ve kterém děti mohou rozvíjet své sociální dovednosti a učit se spolupracovat s ostatními.

Šikulová (2011) zmiňuje, že se v přípravných třídách se provádí široká škála aktivit, které mají za cíl připravit děti na nástup do základní školy. Mezi ně patří:

- Akademické aktivity

Zaměřují se na rozvoj základních dovedností potřebných pro úspěšné učení ve škole. Děti se učí abecedě, číslům, barvám a tvarům prostřednictvím interaktivních her a cvičení. Učitelé vytvářejí stimulační prostředí, ve kterém se děti učí rozvíjet své myšlení, logické a matematické schopnosti a rozšiřují svou slovní zásobu.

Jazykové aktivity

Děti se podílejí na čtení příběhů, poslechu písniček, cvičení na správnou výslovnost a konverzaci s ostatními dětmi. Tímto způsobem se děti učí komunikovat, vyjadřovat své myšlenky a porozumět verbálním instrukcím, což jsou dovednosti nezbytné pro úspěšný vstup do školního prostředí.

- Kreativní aktivity

Malování, kreslení, modelování s hmotou a vyrábění, podporují děti ve vyjádření svého individuálního stylu a fantazie. Tato cvičení také posilují jejich jemnou motoriku a podporují kreativní myšlení.

- Sociální a emocionální aktivity

Hraní sociálních her, sdílení, spolupráci a vyjadřování emocí se děti učí, jak se komunikovat s ostatními, řešit konflikty a budovat zdravé vztahy se svými vrstevníky.

- Hravé učení

Prostřednictvím her a aktivit, které je motivují k aktivnímu zapojení a zábavnému učení. Tento přístup podporuje jejich zájem o nové znalosti a dovednosti a vytváří pozitivní asociace se školním prostředím.

- Pohybové aktivity

Venkovní hry, taneční cvičení, sportovní aktivity a cvičení na hřišti posilují fyzickou kondici, koordinaci pohybů a podporují zdravý životní styl.

„Obsah vzdělávání v přípravné třídě se řídí Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání a je součástí školního vzdělávacího programu.“

„Učitel přípravné třídy vypracuje na konci druhého pololetí školního roku zprávu o průběhu školní přípravy dítěte v daném školním roce. Zpráva obsahuje vyjádření o dosažené úrovni hlavních cílů vzdělávání ve struktuře vymezené RVP PV.“
(Vyhláška č. 48/2005 Sb., § 7)

2.3 Odklad školní docházky a nástup do 1. ročníku ZŠ

Nástup do prvního ročníku základní školy je důležitým a emocionálně náročným okamžikem v životě dítěte i jeho rodiny tvrdí Jucovičová (2014). Dále popisuje, že se jedná o přechodnou fázi, která vyžaduje pečlivou přípravu a podporu, aby se děti mohly úspěšně adaptovat na nové prostředí a nároky školního života. Věk, kdy děti začínají navštěvovat školu, se může lišit podle jednotlivých zemí a školských systémů. Obecně platí, že většina dětí začíná chodit do školy kolem šesti let.

„Není-li dítě po dovršení šestého roku tělesně nebo duševně přiměřeně vyspělé a požádá-li o to písemně zákonný zástupce dítěte, dítěte do 31. května kalendářního roku, v němž má dítě zahájit, povinnou školní docházku, odloží ředitel školy začátek povinné školní docházky jeden školní rok, pokud je žádost doložena doporučujícím posouzením příslušného školského poradenského zařízení a lékaře nebo klinického psychologa. Začátek povinné školní

docházky lze odložit nejdéle do zahájení školního roku, v němž dítě dovrší osmý rok věku.“
(Zákon č. 561/2004 Sb., §36)

Odklad školní docházky je proces, při kterém je dítě kvůli různým důvodům zařazeno do první třídy základní školy v pozdějším věku, než je obvyklé. Tento proces může být způsoben různými faktory, včetně fyzického, emocionálního nebo akademického zrání dítěte, stejně jako zvláštními vzdělávacími potřebami. Existuje několik důvodů, proč rodiče mohou zvážit odklad školní docházky pro své děti. Tyto důvody mohou zahrnovat nedostatečnou zralost dítěte, zvláštní vzdělávací potřeby, nebo preferenci rodiny pro alternativní formy vzdělávání. (Žáčková & Jucovičová, 2000)

Důvody pro odklad školní docházky dle Kropáčkové (2008):

- Fyzické a emocionální zralosti

Některé děti mohou potřebovat více času na fyzické nebo emocionální zrání před začátkem školní docházky.

- Zvláštní vzdělávací potřeby

Děti se zvláštními vzdělávacími potřebami mohou vyžadovat individuální plánování a podporu před začátkem školní docházky. Dítě může mít zdravotní problémy, které by mohly ovlivnit jeho schopnost plnit školní povinnosti, a potřebuje proto další čas na zotavení.

- Jazykové bariéry

Děti, které nemají dostatečné jazykové dovednosti, aby úspěšně absolvovaly výuku ve školním prostředí, mohou mít odložený nástup do školy.

- Rodinná situace

Rodinná situace, jako jsou rozvody, přestěhování nebo jiné změny, mohou ovlivnit schopnost dítěte úspěšně zvládat školní nároky

Výstižné je charakteristika od Průchy (2016), který uvádí, že odklad obvykle zahrnuje hodnocení dítěte odborníky, jako jsou pediatři, psychologové nebo pedagogové, a posouzení jeho potřeb a schopností. Pokud je žádost o odklad schválena, dítě může být zařazeno zpět do mateřské školy, do speciálního programu nebo třídy, která mu poskytne podporu a pomoc při jeho specifických potřebách.

2.4 Možnosti rozvoje dítěte po udělení OŠD

Tato kapitola se věnuje rozdílům v cílech, struktuře, organizaci a obsahu, mezi přípravnými třídami a mateřskými školami. Těmto rozdílům se věnuje a popisuje je Jucovičová (2000).

Obsah vzdělávání:

- **Poslední ročník mateřské školy:**

Zaměřuje se na celkový rozvoj dítěte a přípravu na vstup do základní školy. Obsah tohoto ročníku zahrnuje širokou škálu aktivit, hravé učení a rozvoj sociálních a emocionálních dovedností.

- **Přípravná třída:**

Jedná se o specializovaný program nebo třída, která je navržena specificky k přípravě dětí na vstup do základní školy. Obsahuje konkrétní akademické dovednosti (čtení, psaní, počítání) a aktivity zaměřené na rozvoj dovedností, které děti potřebují pro úspěšný vstup do formálního školního prostředí.

Struktura a organizace:

- **Poslední ročník mateřské školy**

Obvykle funguje jako součást běžného provozu mateřské školy, kde děti mají možnost setrvat až do vstupu do základní školy. Programy a aktivity v posledním ročníku mateřské školy mohou být více volně strukturované a hravé.

- **Přípravná třída:**

Samostatný program nebo třída, která může být provozována samostatně od mateřské školy. Má pevnější strukturu a specifický učební plán, který je navržen tak, aby přesně odpovídal potřebám dětí při přechodu do základní školy.

Cíle:

- **Poslední ročník mateřské školy**

Poskytnout dětem podporu a prostředí pro celkový rozvoj a přechod do školního života. Důraz je kladen na hravé učení, sociální interakce a přípravu na zvládnutí školních nároků.

- **Přípravná třída:**

Přesně připravit děti na vstup do základní školy tím, že poskytne specifické akademické dovednosti a znalosti, které budou vyžadovány v prvním ročníku.

I když mají za cíl obě varianty připravit děti na vstup do základní školy, přípravná třída poskytuje specifickou a cílenou přípravu na akademické požadavky a rutiny školního života, zatímco poslední ročník mateřské školy se více zaměřuje na celkový rozvoj dítěte a přechod do školního prostředí. (Jucovičová, 2000)

PRAKTICKÁ ČÁST

3 Metodologie

3.1 Cíle výzkumné části a výzkumné otázky

V současné době se přípravné třídy dostávají do povědomí širší společnosti. Pozvolný přechod z prostředí mateřské školy do školních lavic by měl pomoci žákovi zvládnout těžkosti, které by mu komplikovaly nástup do první třídy. Tento zájem o předškolní vzdělávání je spojen s poznáním, že pozvolný přechod dětí z mateřské školy do školního prostředí může hrát důležitou roli v jejich úspěchu v první třídě. Přípravné třídy nabízejí prostor pro tento přechod, pomáhají dětem získat dovednosti a zkušenosti, které jim usnadní adaptaci na nové prostředí a požadavky formálního vzdělávání. Měla jsem možnost nahlédnout do prostředí přípravné třídy, a proto jsem si za cíl stanovila zjistit dílčí rozdíly mezi dětmi s odkladem školní docházky, které nastupují do první třídy s přípravou z přípravné třídy oproti dětem, které nastupují také s odkladem, ale z mateřské školy. Získané poznatky mohou být cenné pro rodiče a pedagogy, protože mohou poskytnout důležité informace o tom, jak podporovat děti v přechodovém období mezi předškolním a základním vzděláváním. K vyhodnocení testů práce využívá screeningových materiálů, které každoročně škola každoročně využívá k zápisům do prvních tříd.

Ze stanoveného cíle práce a poznatků shrnutých v teoretické části plynou následující **Výzkumné otázky:**

1. Jaké oblasti školní zralosti jsou u dětí nejproblematičtější v době školního zápisu?
2. Jaké rozdíly v adaptaci na nástup do 1. ročníku základní školy nacházíme u dětí z přípravné třídy a mateřské školy?
3. Jaké rozdíly zjišťujeme u dětí, které přichází k druhému zápisu po roce v běžné mateřské škole a v přípravné třídě?

3.2 Popis výzkumné metody

Výzkum je vedený kvalitativní metodologií a výsledky není zcela možné zobecnit, jsou spíše určitou sondou pro hlubší porozumění tématu. Jako výzkumná metoda je zvolena strukturovaný rozhovor s pevně danými otázkami. Pelikán (2011) uvádí, že mezi výhody strukturovaných rozhovorů patří bezprostřední kontakt s respondentem, který umožňuje využívání doplňujících dotazů. Díky tomu je možné zjistit více podrobnějších informací.

Uskutečnila jsem dva typy rozhovorů. První je učen pro rodiče dětí, které měly odklad a nastoupily do první třídy z přípravné třídy nebo mateřské školy. Ten se skládá celkem z osmi otázek, které se dají rozdělit do dvou tematických částí. První část je zaměřena na práci s dítětem v přípravné třídě či mateřské škole a komunikace s učitelem. Druhá část má za úkol zjistit, zda a jakým způsobem probíhala domácí příprava dítěte. Druhý rozhovor je určen pro třídní učitele prvních tříd, kam dítě od začátku září dochází. Ten obsahuje celkem sedm otevřených otázek, tematicky rozdělených do dvou částí. První část se týká odkladu školní docházky a diagnostiky školní zralosti při zápisu a druhá se věnuje adaptaci a práci dítěte v první třídě.

Při vedení rozhovoru jsem si dělala stručné poznámky a bezprostředně po skončení jsem doplnila podrobnosti. Všechny rozhovory jsem následně anonymizovala. Ukázka dvou rozhovorů je k nalezení v přílohách diplomové práce. Jako další metoda je zařazena analýza výsledků činností. V rámci analýzy výsledků činností se hodnotí konkrétní aspekty oblastí vývoje dítěte při zápisu a vstupu do první třídy. Tyto informace jsou následně zpracovány do tabulek a grafů, které jsou podle výsledků porovnávány a vyhodnocovány.

3.3 Charakteristika výzkumného souboru

Výzkumný vzorek tvoří tři učitelky na prvním stupni běžné základní školy. Jedná se o třídní učitelky dětí, u kterých bylo prováděno výzkumné šetření. Respondenti jsou označeni jako 1TU, 2TU, 3TU. Všechny tyto učitelky učí na stejné škole, která se nachází ve velkém městě, které má okolo 100 000 obyvatel. Škola je umístěna na okraj sídliště a navštěvuje ji několik národnostních menšin.

Druhou část představuje osm žáků první třídy. Čtyři děti, které absolvovali přípravnou třídu a čtyři děti, které jsou také po odkladu, ale do první třídy nastoupily z mateřské školy. Zkoumané žáky jsem nazvala jmény: Anna, Barbora, Cyril, Daniel, Filip, Gabriela, Hana a Ivan. Všechny děti navštěvují stejnou základní školu, která se nachází na okraji města s počtem obyvatel větším než sto tisíc. Základní škola je rozdělena do devíti ročníků a každý ročník skýtá minimálně tři paralelní třídy s průměrným počtem žáků dvacet. Všechny děti pocházejí ze stejných sociálních poměrů a z úplných rodin.

Posledním souborem respondentů byli rodiče zkoumaných žáků ve věkovém rozmezí 28-45 let, kteří se dobrovolně účastnili mého výzkumného šetření.

Žáci, kteří po udělení odkladu navštěvovali přípravnou třídu na základní škole, do které docházejí i nyní:

Anna

Anna je dívka věku sedmi let, která absolvovala rok v přípravné třídě, kam byla zařazena z důvodu poruchy pozornosti a celkové nezralosti. Dívka je narozena v letních měsících. Má dva starší sourozence a mladší sestru. Dívka navštěvovala mateřskou školu, která má šest oddělení a každé oddělení má minimálně dvacet dětí. Mateřská škola se nachází ve stejném městě jako základní škola. Budova je umístěna na sídlišti. Již v mateřské škole byl ústně doporučený odklad školní docházky z důvodu opožděného emočního vývoje. Dívka byla plačtivá a často se vztekala. Má velmi výrazně rozvinutou představivost a fantazii. Výtvarně je velmi zdatná. Při práci pečlivá a vše chce dokončit. S ostatními spolužáky navazuje adekvátní kontakt, je spíše tišší. Autoritu respektuje bez problémů. Nemá problém dodržovat určená pravidla. Dobře se koncertuje na práci, která je spojena s výtvarnou činností, na ostatní předměty nevyvíjí stejnou pozornost.

Barbora

Barbora je dívka, která navštěvovala přípravnou třídu. Odklad školní docházky jí byl doporučen z důvodu velmi špatné výslovnosti některých hlásek a značného pracovního neklidu. Dívka navštěvovala mateřskou školu, která má šest oddělení a každé oddělení má minimálně dvacet dětí. Mateřská škola se nachází ve stejném městě jako základní škola. Budova je umístěna na sídlišti. Dívce je sedm let, a nemá žádné sourozence. Je narozena v jarních měsících. Nemá problém s navazováním vztahů ve třídě a komunikací s ostatními spolužáky. Vzhledem k dospělým je plaší. Je velmi pohybově zdatná (dochází do různých sportovních kroužků). Umí dobře respektovat pravidla a dokáže si je rychle zapamatovat a osvojit.

Cyril

Cyril je chlapec, kterému je sedm let. Navštěvoval přípravnou třídu a již v mateřské škole mu byl doporučený odklad školní docházky. Je narozen v letních měsících. Chlapci byl doporučen odklad školní docházky z důvodu poruchy pozornosti a velmi drobného tělesného vzrůstu. Navštěvoval mateřskou školu, která se nachází na vesnici, poblíž jeho

místa bydliště. Tato mateřská škola má pouze jedno oddělení, ve kterém jsou děti ve věku dva až sedm let. Chlapec má samoobslužné činnosti v normě. Umí si připravit potřebné věci a pomůcky, obléknout se, udržet si pořádek ve věcech a na lavici. Je organizovaný. Se spolužáky navazuje adekvátní kontakt. Má velmi dobrou sluchovou analýzu a syntézu slov.

Daniel

Daniel je chlapec, který pochází z bilingvní rodiny. Je mu sedm let a má mladší sestru. Daniel byl zařazen do přípravné třídy, kterou rok navštěvoval. Odklad školní docházky mu byl doporučen, kvůli velice špatné výslovnosti některých hlásek a porozumění slov v kontextu. Chlapec navštěvoval mateřskou školu, která se nachází přímo v centru města. Jedná se o soukromou mateřskou školu. Chlapec od šesti let, na doporučení u školního zápisu, dochází k logopedovi. Má oslabenou sociálně-emoční oblast. Má problém s navazováním kontaktu se spolužáky. Neví jak k ostatním přistupovat a často dochází ke konfliktům a provokování. Chlapec má velmi dobré matematické představy. Plně zafixovaný pojem číslo a množství. Dokáže přijít na různé druhy řešení. Při samoobslužných činnostech je velice samostatný.

Žáci, kteří po udělení odkladu dále navštěvovali mateřskou školu, do které chodili od tří let věku:

Filip

Filip je chlapec, kterému byl udělen odklad školní docházky, kvůli emocionálnímu oslabení. Má problém se zpracováním výraznějších podnětů v souvislosti s projevy spolužáků a kvůli celkové nezralosti. Chlapec je narozen v letních měsících. Má jednoho staršího sourozence. Navštěvoval mateřskou školu, která má šest oddělení a každé oddělení má minimálně dvacet dětí. Mateřská škola se nachází ve stejném městě jako základní škola. Po udělení odkladu školní docházky chlapec navštěvoval stejnou mateřskou školu až do nástupu do první třídy. Budova je umístěna na sídlišti nedaleko základní školy, kam chodí nyní do první třídy. Má plně automatizované samoobslužné činnosti. Dodržování pravidel bez problémů. Nyní velmi dobrá sluchová analýza – syntéza a diferenciaci.

Gabriela

Gabriela je dívka sedmi let věku. Které byl udělen odklad školní docházky, kvůli oslabené pozornosti, soustředěnosti a celkové nezralosti. Dívka nemá žádné sourozence. Navštěvovala vesnickou školu, kde jsou dvě oddělení a každé je minimálně po patnácti dětech. Tuto mateřskou školu navštěvovala i po odkladu školní docházky. Vesnická škola se nachází několik kilometrů od města, do kterého chodí nyní do základní školy. Dívka je narozena v jarních měsících. Prospěchově se jedná o velice slabou žákyni, především v předmětech matematika a český jazyk. Naopak má nezvyklé znalosti v prvouce. Zajímají jí rostliny a zvířata. Dívce byl udělen kázeňský postih, za nerespektování pravidel a autority třídního učitele.

Hana

Hana je dívka, která navštěvovala mateřskou školu, nedalo základní školy, kterou nyní navštěvuje. Tato mateřská škola má pět oddělení a každé oddělení má minimálně sedmnáct dětí. Tuto mateřskou školu navštěvovala i po udělení odkladu školní docházky. Je jí sedm let a je narozena v letních měsících. Má tři starší sourozence. Dívka je levačka a jedná se spíše o tišší žákyni. Nemá však problém se socializací ale neumí si organizovat a udržovat pořádek ve věcech i na lavici. Velice dobře čte a má velmi dobrou sluchovou analýzu a syntézu slov. Čte plynule a bez obtíží.

Ivan

Ivan je chlapec prvního ročníku základní školy. Je mu sedm let a je narozen v letních měsících. Má jednoho mladšího sourozence. Ivan navštěvoval mateřskou školu, která má šest oddělení a každé oddělení má minimálně dvacet dětí. Mateřská škola se nachází ve stejném městě jako základní škola. Budova je umístěna na sídlišti. Odklad školní docházky byl doporučen, kvůli velmi špatné výslovnosti a celkové nezralosti chlapce. Nedokázal udržet pozornost, byl roztěkaný. Chlapec je velmi slabý v psaní, stále převažuje špatný úchop pera, oproti spolužákům má horší úpravu v sešitech. Je velice zdatný v matematice. Dokáže hledat několik řešení a má plně zafixovaný pojem číslo a množství. Mezi spolužáky si snaží „vydobýt“ místo násilím. Neví, jak se má ke spolužákům chovat a proto se snaží upoutat pozornost násilím.

1TU

Účastnice rozhovoru s označením 1TU je žena ve věku 31 let. Má vysokoškolské vzdělání aprobace Dějepis a základy společenských věd pro druhý stupeň základní školy a střední školy. Dále v rámci celoživotního vzdělávání ukončila Učitelství pro první stupeň základních škol. Minulý rok absolvovala kurz letní školy s tématem Český jazyk činnostně pro první ročník. Již při dokončování studia pracovala jako třídní učitelka na základní škole, kde působila další tři roky po ukončení studia. Nyní pracuje na základní škole, kde působí již třetím rokem a vyučuje v první třídě.

2TU

Dalším účastníkem rozhovoru s označením 2TU je žena ve věku 48 let. Ta vystudovala Učitelství pro první stupeň základních škol a ihned po dokončení studia nastoupila do základní školy, ve které působí až doposud. Již několikrát prošla všemi pěti třídami na prvním stupni a nyní působí jako třídní učitelka v prvním ročníku.

3TU

Účastníkem rozhovoru s označením 3TU je žena ve věku 29 let. Má vysokoškolské vzdělání. Vystudovala Učitelství pro první stupeň základních škol. V základní škole, ve které působí nyní vykonávala souvislou pedagogickou praxi a po ukončení studia, nastoupila jako třídní učitelka je třetím ročníku. Nyní působí jako učitelka v první třídě. Účastnice každý rok absolvuje několik letních škol a školení, spjatých především s českým jazykem a informatikou. Součástí její práce je zajišťování veškerých učebnic, pracovních sešitů a knih, které se na škole již vyskytují, nebo se teprve budou objednávat.

3.3.1 Grafomotorika

Během testu grafomotoriky se sledovalo několik klíčových aspektů vývoje dětí, jako je správný úchop tužky, vyhraněnost pravé nebo levé ruky a kvalita vizuálního zrakového vnímání. Tyto faktory mají vliv na jejich schopnost psaní, kreslení a další grafické činnosti, které jsou důležité pro úspěšné zapojení do školního prostředí.

Při kresbě postavy má dítě za úkol vykreslit svou maminku nebo tatínka. Hodnotíme, zda dítě do kresby zahrnulo základní anatomické prvky, jako jsou oči, nos, ústa, ruce a nohy, a zda jsou tyto prvky správně umístěny. Dále posuzujeme, zda jsou v kresbě zachovány

správné proporční vztahy mezi různými částmi postavy, například jestli je velikost hlavy správná ve srovnání s tělem a jestli jsou končetiny správně rozměrově vyvážené.

Následující tabulka (č.1) ukazuje princip hodnocení a zkoumané složky grafomotoriky.

Tabulka 1: Hodnocení grafomotoriky

Lateralita ruky		
Jakou ruku dítě upřednostňuje.		
Levá ruka	Nevyhraněno	Pravá ruka
Návyky při kreslení		
Držení tužky (úchop)		
Správný		Špatný
Spontánní kresba		
Hlavonožec	Postava (hlava, trup, končetiny)	Přibývající detaily
Vizuomotorika		
Překreslí obrázek podle předlohy.		
Zvládá samostatně	Zvládá s dopomocí	Nezvládá

- První zápis (duben 2022)

Tabulka 2: Výsledky z prvního zápisu (duben 2022) - grafomotorika

	Lateralita ruky	Návyky při kreslení	Spontánní kresba	Vizuomotorika
Anna	Pravá ruka	Špatný	Postava (hlava, trup, končetiny)	Nezvládá
Barbora	Nevyhraněno	Špatný	Postava (hlava, trup, končetiny)	Nezvládá
Cyril	Pravá ruka	Špatný	Postava (hlava, trup, končetiny)	Zvládá s dopomocí
Daniel	Pravá ruka	Správný	Postava (hlava, trup, končetiny)	Zvládá s dopomocí
Filip	Nevyhraněno	Špatný	Postava (hlava, trup, končetiny)	Nezvládá
Gabriela	Pravá ruka	Špatný	Postava (hlava, trup, končetiny)	Nezvládá
Hana	Levá ruka	Špatný	Postava (hlava, trup, končetiny)	Nezvládá
Ivan	Pravá ruka	Špatný	Postava (hlava, trup, končetiny)	Zvládá s dopomocí

- Druhý zápis (duben 2023)

Tabulka 3: Výsledky z druhého zápisu (duben 2023) - grafomotorika

	Lateralita ruky	Návyky při kreslení	Spontánní kresba	Vizuomotorika
Anna	Pravá ruka	Správný	Přibývající detaily	Zvládá samostatně
Barbora	Pravá ruka	Správný	Přibývající detaily	Nezvládá
Cyril	Pravá ruka	Špatný	Přibývající detaily	Zvládá s dopomocí
Daniel	Pravá ruka	Správný	Postava (hlava, trup, končetiny)	Zvládá samostatně
Filip	Pravá ruka	Správný	Postava (hlava, trup, končetiny)	Zvládá s dopomocí
Gabriela	Pravá ruka	Špatný	Postava (hlava, trup, končetiny)	Nezvládá
Hana	Levá ruka	Špatný	Postava (hlava, trup, končetiny)	Nezvládá
Ivan	Pravá ruka	Špatný	Postava (hlava, trup, končetiny)	Zvládá s dopomocí

- Druhá polovina 1. třídy (duben 2024)

Tabulka 4: Výsledky z druhé poloviny první třídy (duben 2024) – grafomotorika

	Lateralita ruky	Návyky při kreslení	Spontánní kresba	Vizuomotorika
Anna	Pravá ruka	Správný	Přibývající detaily	Zvládá samostatně
Barbora	Pravá ruka	Správný	Přibývající detaily	Zvládá s dopomocí
Cyril	Pravá ruka	Špatný	Přibývající detaily	Zvládá s dopomocí
Daniel	Pravá ruka	Správný	Postava (hlava, trup, končetiny)	Zvládá samostatně
Filip	Pravá ruka	Správný	Postava (hlava, trup, končetiny)	Zvládá s dopomocí
Gabriela	Pravá ruka	Správný	Přibývající detaily	Zvládá s dopomocí
Hana	Levá ruka	Špatný	Přibývající detaily	Zvládá s dopomocí
Ivan	Pravá ruka	Špatný	Postava (hlava, trup, končetiny)	Zvládá samostatně

3.3.2 Sluchová percepce

Zkouška sluchové diferenciacie posuzuje schopnosť detí rozlišovať zvuky a zvukové vzory mluvené reči. Pro tento účel je využívaný test sluchovej percepce od Wepmana a Matějčka, ktorý obsahuje rôzne úkoly. Jeho charakteristika je popísaná v teoretickej časti. Deti sú vyzvávané k rozlišovaniu slov podľa ich významu a dĺžky hlásky. Dôležitou súčasťou testu je tiež určenie, či je dvojica prezentovaných slov rôzna alebo rovná. Pro tento účel sú používané pseudoslova, ktoré nie sú spojené s konkrétnym významom, aby sa dieťa nemohlo spoliehať na znalosť slovního významu a muselo sa zamieriť čistě na zvukové charakteristiky slov.

Pri sluchovej analýze dieťa musí proviesť niekoľko úloh. Začína tým, že určuje prvú hlásku svojho mena, čo vyžaduje schopnosť rozpoznať a reprodukovať zvukovú podobu konkrétnych hlások. Potom je vyzvávané, aby identifikovalo poslednú hlásku jednoslabičných slov, čo je opäť test rozlišovania zvukov. Nakoniec dieťa musí spočítať počet slov vo svojom meně alebo príjmení, čo vyžaduje schopnosť rozpoznať a označiť jednotlivé slova. Tieto úkoly pomáhajú posúdiť sluchovú percepčnú schopnosť a rozvoj jazykových dovedností u detí.

Následujúca tabuľka (č.5) ukazuje princíp hodnotenia a zkoumané složky sluchovej percepce.

Tabuľka 5: Hodnotenie sluchovej percepce

Sluchová diferenciacie		
Rozlišuje slova s vizuálnym podnetom – zmena dĺžky.		
Zvládá samostatne	Zvládá s dopomocí	Nezvládá
Sluchová analýza		
1. Určí prvú hlásku vo slove.		
Zvládá samostatne	Zvládá s dopomocí	Nezvládá
2. Určí poslednú hlásku vo slove.		
Zvládá samostatne	Zvládá s dopomocí	Nezvládá
3. Vytleská slovo a určí počet slabík.		
Zvládá samostatne	Zvládá s dopomocí	Nezvládá

- První zápis (duben 2022)

Tabulka 6: Výsledky z prvního zápisu (duben 2022) - sluchová percepce

	Sluchová diference	Sluchová analýza
Anna	Nezvládá	1. Zvládá s dopomocí 2. Zvládá s dopomocí 3. Zvládá s dopomocí
Barbora	Zvládá s dopomocí	1. Nezvládá 2. Nezvládá 3. Zvládá s dopomocí
Cyril	Zvládá s dopomocí	1. Nezvládá 2. Nezvládá 3. Zvládá s dopomocí
Daniel	Nezvládá	1. Zvládá s dopomocí 2. Nezvládá 3. Zvládá s dopomocí
Filip	Nezvládá	1. Nezvládá 2. Nezvládá 3. Zvládá s dopomocí
Gabriela	Zvládá s dopomocí	1. Nezvládá 2. Nezvládá 3. Nezvládá
Hana	Zvládá s dopomocí	1. Nezvládá 2. Nezvládá 3. Zvládá s dopomocí
Ivan	Zvládá s dopomocí	1. Zvládá s dopomocí 2. Zvládá s dopomocí 3. Zvládá s dopomocí

- Druhý zápis (duben 2023)

Tabulka 7: Výsledky z druhého zápisu (duben 2023) - sluchová percepce

	Sluchová diferenciacie	Sluchová analýza
Anna	Zvládá s dopomocí	1. Zvládá samostatně 2. Zvládá s dopomocí 3. Zvládá samostatně
Barbora	Zvládá samostatně	1. Zvládá samostatně 2. Nezvládá 3. Zvládá samostatně
Cyril	Zvládá s dopomocí	1. Zvládá samostatně 2. Nezvládá 3. Zvládá samostatně
Daniel	Zvládá s dopomocí	1. Zvládá s dopomocí 2. Zvládá s dopomocí 3. Zvládá samostatně
Filip	Zvládá s dopomocí	1. Zvládá s dopomocí 2. Nezvládá 3. Zvládá samostatně
Gabriela	Nezvládá	1. Zvládá s dopomocí 2. Zvládá s dopomocí 3. Zvládá samostatně
Hana	Zvládá samostatně	1. Zvládá s dopomocí 2. Zvládá s dopomocí 3. Zvládá s dopomocí
Ivan	Zvládá s dopomocí	1. Zvládá samostatně 2. Zvládá s dopomocí 3. Zvládá s dopomocí

- Druhá polovina 1. třídy (duben 2024)

Tabulka 8: Výsledky z druhé poloviny první třídy (duben 2024) - sluchová percepce

	Sluchová diferenciacce	Sluchová analýza
Anna	Zvládá samostatně	1. Zvládá samostatně 2. Zvládá samostatně 3. Zvládá samostatně
Barbora	Zvládá samostatně	1. Zvládá samostatně 2. Zvládá samostatně 3. Zvládá samostatně
Cyril	Zvládá samostatně	1. Zvládá samostatně 2. Zvládá samostatně 3. Zvládá samostatně
Daniel	Zvládá s dopomocí	1. Zvládá samostatně 2. Zvládá samostatně 3. Zvládá samostatně
Filip	Zvládá samostatně	1. Zvládá samostatně 2. Zvládá samostatně 3. Zvládá samostatně
Gabriela	Zvládá s dopomocí	1. Zvládá s dopomocí 2. Zvládá s dopomocí 3. Zvládá samostatně
Hana	Zvládá samostatně	1. Zvládá samostatně 2. Zvládá samostatně 3. Zvládá samostatně
Ivan	Zvládá samostatně	1. Zvládá samostatně 2. Zvládá samostatně 3. Zvládá samostatně

3.3.3 Řeč

Zkouška řečových dovedností je složena z tří hlavních částí, které poskytují komplexní pohled na rozvoj dítěte v oblasti komunikace a jazyka. První část se zaměřuje na hodnocení výslovnosti jednotlivých hlásek, což zahrnuje artikulační obratnost a schopnost správně reprodukovat zvuky.

Druhá část zkoušky se věnuje slovní zásobě a schopnosti dítěte vyjadřovat se bohatým a variabilním slovním repertoárem. Poslední část posuzuje schopnost dítěte používat gramatické struktury, včetně schopnosti správně skloňovat a časovat slova a věty. Tímto komplexním přístupem zkouška umožňuje posoudit celkovou úroveň jazykového rozvoje dítěte.

Následující tabulka (č.9) ukazuje princip hodnocení a zkoumané složky řeči.

Tabulka 9: Hodnocení řeči

Výslovnost				
Správně vyslovuje všechny hlásky.				
Zvládá		Nezvládá		
	R	L	sykavky	Ř
Slovní zásoba				
Mluví ve větách, k podstatným jménům a slovesům postupně přidává přídavná jména, zájmena apod.				
Zvládá samostatně	Zvládá s dopomocí		Nezvládá	
Gramatika				
Správně skloňuje a časuje slova.				
Zvládá samostatně	Zvládá s dopomocí		Nezvládá	

- První zápis (duben 2022)

Tabulka 10: Výsledky z prvního zápisu (duben 2022) – řeč

	Výslovnost	Slovní zásoba	Gramatika
Anna	Nezvládá R, L, sykavky, Ř	Zvládá s dopomocí	Zvládá s dopomocí
Barbora	Nezvládá R, L, sykavky, Ř	Zvládá s dopomocí	Zvládá samostatně
Cyril	Zvládá	Zvládá samostatně	Zvládá samostatně
Daniel	Nezvládá R, L, sykavky, Ř	Nezvládá	Nezvládá
Filip	Nezvládá R, L, sykavky	Zvládá samostatně	Zvládá samostatně
Gabriela	Zvládá	Zvládá samostatně	Zvládá samostatně
Hana	Nezvládá R, L, sykavky, Ř	Zvládá s dopomocí	Zvládá s dopomocí
Ivan	Nezvládá R, L, sykavky, Ř	Zvládá s dopomocí	Zvládá s dopomocí

- Druhý zápis (duben 2023)

Tabulka 11: Výsledky z druhého zápisu (duben 2023) – řeč

	Výslovnost	Slovní zásoba	Gramatika
Anna	Nezvládá R, L	Zvládá samostatně	Zvládá samostatně
Barbora	Nezvládá R, L, sykavky, Ř	Zvládá s dopomocí	Zvládá samostatně
Cyril	Zvládá	Zvládá samostatně	Zvládá samostatně
Daniel	Nezvládá R, L, sykavky, Ř	Nezvládá	Nezvládá
Filip	Nezvládá R, L	Zvládá samostatně	Zvládá samostatně
Gabriela	Zvládá	Zvládá samostatně	Zvládá samostatně
Hana	Nezvládá R, L, sykavky, Ř	Zvládá s dopomocí	Zvládá samostatně
Ivan	Nezvládá R, L, sykavky, Ř	Zvládá s dopomocí	Zvládá samostatně

- Druhá polovina 1. třídy (duben 2024)

Tabulka 12: Výsledky z druhé poloviny první třídy (duben 2024) – řeč

	Výslovnost	Slovní zásoba	Gramatika
Anna	Nezvládá R, L	Zvládá samostatně	Zvládá samostatně
Barbora	Nezvládá R, L, Ř	Zvládá samostatně	Zvládá samostatně
Cyril	Zvládá	Zvládá samostatně	Zvládá samostatně
Daniel	Nezvládá R, L, Ř	Nezvládá	Nezvládá
Filip	Nezvládá R	Zvládá samostatně	Zvládá samostatně
Gabriela	Zvládá	Zvládá samostatně	Zvládá samostatně
Hana	Nezvládá R, Ř	Zvládá samostatně	Zvládá samostatně
Ivan	Nezvládá R, L, sykavky, Ř	Zvládá samostatně	Zvládá samostatně

4 Výsledek výzkumného vzorku

4.1 Grafomotorika

Z analýzy tabulky č. 2 str.38, č. 3 str. 39, č. 4 str. 40 a přílohy č. 5 a 6 lze konstatovat, že nebyly významné rozdíly v rozvoji dětí z obou srovnávaných skupin. Nicméně, co se týče úchopu tužky, děti z přípravné třídy vykazují mírně lepší výsledky než děti z mateřské školy. Tento rozdíl však není zásadní a výrazný.

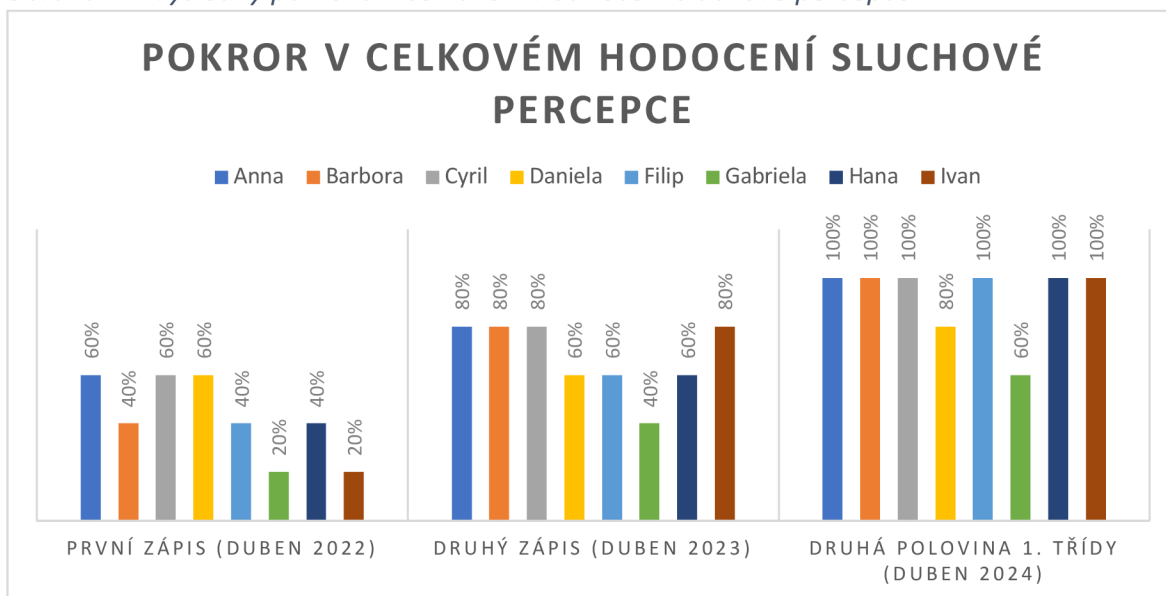
Při spontánním kreslení postav se ukázalo, že děti z přípravných tříd mají v dubnu 2024 lépe zpracované postavy a zahrnují více detailů. Ze čtyř dětí z přípravné třídy tři postupně přidávají další detaily do svých kreseb. Naopak, pouze dvě ze čtyř dětí z mateřských škol vykazují tyto pokroky.

V případě druhého hodnocení a posledního testování se výsledky liší pouze u Gabriely, která správný úchop získala až v průběhu prvního ročníku. Ve výzkumném souboru se u žáků z mateřských škol projevovala kresba v podobě postavy, která měla správné proporční vlastnosti a znaky, ale nedosahovala stejné úrovně, jako kresba žáků z přípravné třídy. Ta obsahovala mnohem více detailů. Z toho lze usoudit, že tito žáci nemají tak pevně zakotvené návyky při kreslení jako žáci, kteří navštěvovali přípravnou třídu v posledním roce předškolního vzdělávání.

U vizuomotorické koordinace jsou zaznamenány významné nedostatky při prvním testování. Více než polovina respondentů nedokázala překreslit obrázek podle předlohy, konkrétně dva z přípravných tříd a tři z mateřských škol. Při druhém testování, tedy druhém školním zápisu, tři z osmi žáků zvládli překreslit obrázek s dopomocí, tři nezvládli vůbec a pouze dva respondenti úkol zvládli samostatně. Samostatně úkol zvládaly pouze děti z přípravných tříd. U posledního testování jsme již neměli žáky, kteří by obrázek nedokázali překreslit. Celkově lze tedy konstatovat, že lepších výsledků dosáhli ti z žáků, kteří absolvovali přípravnou třídu.

4.2 Sluchová percepce

Obrázek 1: Výsledky pokroku v celkovém hodnocení sluchové percepce

Z analýzy tabulky je zřejmé, že děti, které měly příležitost absolvovat přípravnou třídu, vykazují při druhém zápisu výrazné zlepšení při testování sluchové percepce ve srovnání s dětmi, které navštěvovaly pouze mateřskou školu, a to zejména při druhém zápisu. Tento rozdíl naznačuje, že přípravná třída může poskytnout prostředí a program, které podporují rozvoj sluchových dovedností u dětí.

Během druhé poloviny prvního školního roku se údaje o sluchové percepční schopnosti u obou skupin dětí více či méně srovnaly. To naznačuje, že i když přípravná třída může poskytnout určité výhody ve sluchovém vnímání, v průběhu školního roku se rozdíly mezi dětmi, které navštěvovaly přípravnou třídu, a těmi, které chodily pouze do mateřské školy, postupně vyrovnávají. To může být dáno dalším vývojem sluchových dovedností v průběhu školního roku nebo možnou adaptací dětí na nové školní prostředí a nároky.

4.3 Řeč

Analýza tabulky naznačuje, že v průběhu sledovaného období měla většina respondentů, konkrétně šest z osmi, potíže s výslovností již při prvním školním zápisu. Tyto obtíže zcela nezmizely a přetrvávaly až do pozdějšího období, až do druhé poloviny prvního školního roku, kdy jsme provedli poslední testování. Nejčastějšími problémy ve výslovnosti byly hlásky R a Ř. Je zajímavé, že tato situace se neomezovala pouze na děti z přípravných tříd, ale pozorovali jsme ji i u dětí z mateřských škol. Tento trend naznačuje, že problémy s výslovností jsou rozšířené a vyžadují pozornost a vhodné intervenční opatření.

Během zkoušky slovní zásoby vyplynulo, že pouze jeden z respondentů má obtíže s plynulým vyjadřováním ve větách a nedokáže spojit podstatná jména se slovesy nebo dalšími slovními druhy. Tento jev lze vysvětlit tím, že tento respondent pochází z bilingvní rodiny. K podobnému zjištění dochází při zkoušce gramatiky, kde nedokáže správně časovat ani skloňovat slova. Tento výsledek je možné vysvětlit tím, že bilingvní prostředí může mít vliv na rozvoj slovní zásoby a gramatických schopností u dětí.

Během druhého školního zápisu bylo pozorovatelné zlepšení pouze u jednoho respondenta, konkrétně u žákyně z přípravné třídy. Avšak při opakovaném vyhodnocení v druhé polovině první třídy nebyly mezi respondenty pozorovány žádné významné rozdíly. Žáci byli schopni vyjadřovat se v souvětích a správně skloňovat a časovat slova, což svědčí o jejich postupném rozvoji jazykových dovedností.

4.4 Výsledky rozhovorů s třídními učiteli

Tabulka 13: Výsledky rozhovorů TU - 1. otázka

1. V čem je dítě zdatné a co zvládá?	
TU Anny	Rozvinutá představivost a fantazie, velice pečlivá, respektování autorit, dodržování pravidel.
TU Barbory	Navazování vztahů ve třídě, komunikace, pohybově zdatná, respektování pravidel.
TU Cyrila	Samoobslužné činnosti v normě, sluchová analýza a syntéza slov.
TU Daniela	Dobré matematické představy, plně zafixovaný pojem číslo a množství, plynule a nahlas čte, písmo velmi pěkné a úhledné.
TU Filipa	Komunikace, dodržování pravidel, dobrá sluchová analýza – syntéza.
TU Gabriely	V prvouce.
TU Hany	Dobře čte a baví jí to.
TU Ivana	Čtení.

Tabulka 14: Výsledky rozhovorů TU - 2. otázka

2. V čem je dítě oslabené? Co mu dělá problém?	
TU Anny	Opožděný emoční vývoj, plačtivá, vzteká se, špatná koncentrace, špatný úchop, oslabená paměť.
TU Barbory	Špatné výslovnost některých hlásek, čtení a psaní oslabené, oslabená koncentrace a pracovní neklid.
TU Cyrila	Pomalejší tempo práce, nepozorný, špatný úchop pera.
TU Daniela	Kontakt se spolužáky, velmi špatná výslovnost hlásek a porozumění slovům v kontextu.
TU Filipa	Emocionální oslabení, problém se zpracováním výraznějších podnětů v souvislosti s projevy spolužáků, neúplné uvolnění ruky.
TU Gabriely	Pozornost, školní organizace a soustředěnost. Prospěchově je slabá.
TU Hany	Především v psaní. Nedostatečně uvolněná ruka.
TU Ivana	Slabší v psaní, stále převažuje špatný úchop, horší úprava, velmi špatná výslovnost.

Tabulka 15: Výsledky rozhovorů TU - 3. otázka

3. Jak se dítě vyvíjí a jaký je progres od nástupu do první třídy?	
TU Anny	Více komunikativní.
TU Barbory	Postupná náprava chyb ve výslovnosti, při práci více organizovaná, má kompletně osvojená čísla do 10, lepší uvolnění ruky.
TU Cyrila	Lépe se orientuje v zadané práci, postupné osvojování tvarů písmen, lepší organizace pracovního prostoru a času na práci.
TU Daniela	Snaží se své problémy komunikovat, zlepšení v oblasti výslovnosti jednotlivých hlásek.
TU Filipa	Lépe zvládá zpracovávat neočekávané situace a adekvátně na ně reagovat.
TU Gabriely	Minimální progres, velice nesoustředěná, má pomalé pracovní tempo.
TU Hany	Lepší socializace.
TU Ivana	Osobnostně je posun výrazný. Posunul se i ve školní práci, ve výuce je aktivní.

Tabulka 16: Výsledky rozhovorů TU - 4. otázka

4. Co pomáhalo s daným dítětem v rozvoji „postižené“ oblasti?	
TU Anny	Korekce držení psacích potřeb, snaha zautomatizovat samoobslužné činnosti pomocí neustálého opakování.
TU Barbory	Manipulace s názornými pomůckami, různé druhy znázorňování počtů a časté opakování probraných čísel, uvolňování ruky.
TU Cyrila	Časté opakování zadání a ověřování jeho pochopení.
TU Daniela	Kontrola vyučujícího, logopedie, vysvětlování jednotlivých slov a názorné ukázky.
TU Filipa	Časté probírání vzniklé nepříjemné situace.
TU Gabriely	Rozhovory s rodiči.
TU Hany	Pomáhá pohovor s rodiči, jsou poučeni v oblasti psaní, doporučena literatura.
TU Ivana	Dochází k logopedovi, uvolňovací cviky.

Tabulka 17: Výsledky rozhovorů TU - 5. otázka

5. Jak se dítě adaptovalo při nástupu do první třídy?	
TU Anny	Adaptace na školní prostředí proběhla již v přídatné třídě. Na kolektiv třídy si zvykla bez obtíží.“
TU Barbory	Adaptace byla v porovnání s ostatními delší, nutnost trénovat koncentraci na práci.
TU Cyrila	Díky přípravné třídě již zautomatizován školní režim. Na třídní kolektiv se adaptoval rychle a bez problémů.
TU Daniela	Nebyl problém s adaptací na pravidelný školní režim a práci.
TU Filipa	Delší adaptační období.
TU Gabriely	Adaptace proběhla bez problému.
TU Hany	Velmi tiché děvče.
TU Ivana	Bez výraznějších problémů.

Tabulka 18: Výsledky rozhovorů TU - 6. otázka

6. Jak dítě vypadalo u nástupu?	
TU Anny	Pozornost velmi roztěkaná, problém s artikulací a výslovností některých hlásek.
TU Barbory	Obtíže při výslovnosti hlásek. Obtížná koncentrace na práci, pomalejší pracovní tempo.
TU Cyrila	Již osvojená všechna písmena. Uměl částečně číst a psát tiskacím písmem. Osvojeny základní školní činnosti a režim. Znalost čísel 0-10.
TU Daniela	V oblasti motoriky bez obtíží, zažité základní školní návyky a způsoby práce.
TU Filipa	Málo komunikativní, velmi ostýchavý a nervózní. Zadané úkoly plnil bez větších obtíží. Již od začátku velmi pečlivý a pozorný.
TU Gabriely	Jevila se jako zralé dítě.
TU Hany	Jevila se jako zralé dítě.
TU Ivana	Již u nástupu se zdál neklidný a byl v napětí.

Tabulka 19: Výsledky rozhovorů TU - 7. otázka

7. Jak byste hodnotila podle vašich zkušeností rozdíl mezi dětmi, které přicházejí z MŠ a z přípravné třídy?	
TU Anny	Zažitý školní režim a organizaci práce, znalost školního prostředí, kontakt s dospělými bez problému, naučené pracovní vzorce.
TU Barbory	Zažitý školní režim a organizace práce.
TU Cyrila	Zažitý školní režim a organizace práce.
TU Daniela	Zažitý školní režim a organizaci práce, znalost školního prostředí, kontakt s dospělými bez problému, naučené pracovní vzorce
TU Filipa	Delší doba adaptace na školní prostředí a práci ve škole.
TU Gabriely	Děti z přípravné třídy jsou lépe připravené na školní režim.
TU Hany	Oproti dětem z přípravné třídy měla větší problém s pojmem číslo.
TU Ivana	Mnohem hůře se adaptoval oproti spolužákům, kteří přišli z přípravné třídy.

4.4.1 Shrnutí výsledků rozhovorů s učiteli

Dle získaných výsledků od tří učitelů, kdy předmětem dotazování byli zkoumaní žáci vyplývá, že žáci, kteří navštěvovali přípravnou třídu, vykazují lepší výsledky v porovnání se druhou skupinou. V první třídě jim nedělá problém sluchová analýza a syntéza, dále jsou komunikativní a umí respektovat autority. Všichni testovaní žáci mají problém v řeči s výslovností a většina z nich má poruchu soustředění. Od druhého zápisu se dle učitele, děti postupně zlepšují v oblastech grafomotoriky, jsou více aktivní nebo mají lepší pracovní tempo. Až na jednu žákyni pomáhají v rozvoji rozhovory s rodiči, speciálně zaměřené aktivity nebo dohled učitele. Zmiňovaná žákyně dle učitelky žádným progresem neprošla. Adaptace u dětí z přípravné třídy proběhla bez problému, žáci se na školní prostředí adaptovali již předchozí rok. Někteří žáci, kteří do první třídy nastoupili z mateřské školy potřebovali delší adaptační období. U nástupu žáci vypadali zralí, ale je nutné konstatovat, že někteří žáci, především ti, kteří k zápisu přišli z mateřské školy, měli problém s komunikací a byli neklidní. Dle učitelů jsou děti z přípravných tříd lépe připraveny na vstup do školního režimu a mají lépe naučené pracovní vzorce.

4.5 Výsledky rozhovorů s rodiči

Tabulka 20: Výsledky rozhovorů s rodiči - 1. otázka

1. Proč jste zvolili způsob předškolního vzdělávání v přípravné třídě nebo v mateřské škole?	
Rodič Anny	Doporučeno u prvního zápisu.
Rodič Barbory	Z důvodu doporučení v MŠ a Pedagogicko-psychologické poradny o odkladu školní docházky.
Rodič Cyrila	Doporučeno u prvního zápisu.
Rodič Daniela	Aby se naučil a sžil se školním prostředím.
Rodič Filipa	Psycholog doporučil mateřskou školu.
Rodič Gabriely	Předškolní vzdělávání v mateřské škole bylo ideálním řešením. Má hyperaktivitu.
Rodič Hany	Mateřská škola přišla rodičům lepší.
Rodič Ivana	Psycholog doporučil mateřskou školu.

Tabulka 21: Výsledky rozhovorů s rodiči - 2. otázka

2. Jaké pokroky dítě udělalo v roce před první třídou? Co se zlepšilo?	
Rodič Anny	Soustředění, kreslení, zodpovědnost.
Rodič Barbory	Navštěvovali logopedii, více se věnovali přípravě do první třídy.
Rodič Cyrila	Zlepšila se artikulace, soustředění, naučil se a připravil na zápis lépe, než ve školce.
Rodič Daniela	Jazykové schopnosti, rozšíření slovní zásoby. Interakce se spolužáky.
Rodič Filipa	Udělal pokroky především ve zrakovém a sluchovém vnímání – pokrok i v řečové oblasti (sykavky).
Rodič Gabriely	Naučila se podpis.
Rodič Hany	Myslím, že se nic nezměnilo.
Rodič Ivana	Začal se více projevat a byl více komunikativní.

Tabulka 22: Výsledky rozhovorů s rodiči - 3. otázka

3. Jak jste s dítětem pracovali doma?	
Rodič Anny	Bylo to jednodušší, více se soustředila na úkoly, začala ráda malovat a přestala říkat to neumím a nechci.
Rodič Barbory	K dispozici domácí úkoly z přípravné třídy i podněty k procvičování.
Rodič Cyrila	Procvičovali jsme listy z přípravné třídy, komunikovali s ní o tom, co je třeba procvičit a zlepšit, a pracovali na konkrétních doporučeních.
Rodič Daniela	Pomáhání při plnění domácích úkolů.
Rodič Filipa	Logopedie, spolupráce s ranou péčí – práce na zrakovém a sluchovém vnímání.
Rodič Gabriely	Nic.
Rodič Hany	Cvičení v pracovních sešitech, které si sami koupili.
Rodič Ivana	Nacvičovali jsme postavu, barvy a tvary.

Tabulka 23: Výsledky rozhovorů s rodiči - 4. otázka

4. Měli jste k dispozici materiály, podněty k procvičování?	
Rodič Anny	Ano, úkoly domů – kreslení, spojování.
Rodič Barbory	Různé procvičování, úkoly pro předškoláky.
Rodič Cyrila	Ano, spoustu materiálu od paní učitelky.
Rodič Daniela	Ano, každý týden dostal domácí úkol.
Rodič Filipa	Neměla jsem materiály z MŠ. Měla jsem své pracovní listy na zrakovou percepci.
Rodič Gabriely	Ano.
Rodič Hany	Neměli.
Rodič Ivana	Pouze to, co jsme si nakoupili.

Tabulka 24: Výsledky rozhovorů s rodiči - 5. otázka

5. Co pomáhalo při přípravě na první ročník základní školy?	
Rodič Anny	Paní učitelka, její přístup k dětem.
Rodič Barbory	Připadalo nám, že jsme neměli obtíže.
Rodič Cyrila	Pravidelná práce doma a zejména ve škole.
Rodič Daniela	Každodenní opakování.
Rodič Filipa	Pravidelná příprava doma.
Rodič Gabriely	Domácí příprava.
Rodič Hany	Cvičný sešit, který dostal ve školce.
Rodič Ivana	Domácí příprava.

Tabulka 25: Výsledky rozhovorů s rodiči - 6. otázka

6. V čem byly obtíže na začátku první třídy a jak jste je vy ale i děti zvládali?	
Rodič Anny	Malá je hodně dětská, díky přípravné třídě je to lepší.
Rodič Barbory	Nepřipadalo nám, že bychom měli problémy.
Rodič Cyrila	Neměli jsme žádné velké potíže.
Rodič Daniela	Potíže jsme nezaznamenali.
Rodič Filipa	Nastavení režimu doma – musí se vstávat, musí se psát úkoly, připravovat školní aktovka... Začátek první třídy byl náročný – možná více pro nás rodiče než pro syna.
Rodič Gabriely	Chování (dominantní), ubližování spolužákům. Respektování se navzájem, autorita. Stále vysvětlovat a připomínat, co je správné a co se nemá!
Rodič Hany	Obtíže nebyly.
Rodič Ivana	Byl příliš živý, dlouho si zvykal na školní režim.

Tabulka 26: Výsledky rozhovorů s rodiči - 7. otázka

7. Jak hodnotíte vaši volbu předškolního vzdělávání?	
Rodič Anny	Bylo to super a malá je stále nadšená a ráda vzpomíná na paní učitelku a spolužáky, které stále vídá.
Rodič Barbory	Velmi kladně, zvolil bychom tak znovu.
Rodič Cyrila	Jsme rádi, udělali bychom tak znovu.
Rodič Daniela	Velmi kladně. Dokonce budeme dávat i druhé dítě do přípravné třídy.
Rodič Filipa	S předškolním vzděláváním v MŠ jsem byla jako matka spokojená. Velmi dobrá byla i spolupráce s učitelkami.
Rodič Gabriely	Kladně, ale spolužáci, kteří chodili do přípravy měli na začátku roku náskok.
Rodič Hany	Dobře.
Rodič Ivana	Možná bychom zvážili přípravnou třídu z důvodu, aby si syn lépe a dříve zvykl na školní režim.

Tabulka 27: Výsledky rozhovorů s rodiči - 8. otázka

8. Zvolili byste znovu stejnou variantu předškolního vzdělávání? Doporučili byste?	
Rodič Anny	Ano, stálo to za to. Jsem stále nadšená a Anna také. Chtěla by tam znova.
Rodič Barbory	Ano doporučila bych, pokud dítě není vyzrálé. Pomohlo jí to.
Rodič Cyrila	Ano, určitě.
Rodič Daniela	Ano, doporučuji.
Rodič Filipa	Ano, postupovala bych stejně.
Rodič Gabriely	Ano doporučila, možná bych zvažovala přípravnou třídu.
Rodič Hany	Ano.
Rodič Ivana	Nyní ne.

4.5.1 Shrnutí výsledků rozhovorů s rodiči

Dle získaných výsledků od osmi respondentů ze strukturovaných rozhovorů s pevně danými otázkami vyplývá, že důvodem volby předškolního vzdělávání byl často psycholog, který daný postup doporučil v pedagogicko-psychologické poradně. Pokroky, které rodiče zaznamenali v roce před první třídou jsou u dětí z přípravné třídy jazykové schopnosti nebo zodpovědnost. Oproti tomu rodiče dětí, které navštěvovaly mateřskou školu, častokrát nezaznamenávají výraznější změny. Rodič s žáky z přípravné třídy doma plnili domácí úkoly a měli k dispozici od učitelky aktivity s procvičováním. Rodiče s dětmi, které chodily do mateřské školy, plnily domácí přípravu samostatně, bez pomoci. Obtíže, které vznikly na začátku první třídy se shodovaly s odpověďmi učitelů. Rodiče uvádějí, že by při volbě předškolního vzdělávání postupovali stejně.

5 Diskuse k výzkumnému šetření

Hlavním cílem práce byly stanoveny tři výzkumné otázky. První z nich se věnuje otázce, jaká z uvedených oblastí je pro žáka v době školního zápisu nejproblematictější. Školním oblastem jsem se věnovala i v teoretické části. V rámci kapitoly s názvem Školní zralost se podrobněji věnuje nejdůležitějším školním oblastem a dále je v podkapitolách důkladněji rozebírá.

VO1

Dle odpovědí (tabulka č. 10-12, str. 49-50) bylo zjištěno že nejproblematictější oblastí se jeví řečová oblast, zejména výslovnost hlásek, kde respondenti projevili nejméně pokroku, a to bez ohledu na formu jejich předchozího vzdělávání. Čačka ve své studii z roku 2000 uvádí, že se děti učí složitějším gramatickým strukturám a syntaktickým pravidlům kolem pátého roku života. Při srovnání výsledků je patrné, že se výsledky respondentů z přípravných tříd a mateřských škol velmi podobají. Na začátku školního zápisu tyto děti dokázaly převážně časovat a vyjadřovat se v souvislých větách a slovních spojeních s určitou mírou pomoci, přičemž větší úspěšnost byla zaznamenána u respondentů z mateřských škol. Stejně tak uvádí i Šulová (2012).

VO2

Další výzkumnou otázkou, kterou jsem se zabývala, bylo zjištění, zda je proces adaptace na první třídu snazší pro děti pocházející z mateřských škol nebo z přípravných tříd. Z výsledků analýzy strukturovaných rozhovorů s třídními učiteli (tabulka č. 13-19, str. 54-57) a rodiči (tabulka č. 20-27, str. 58-61) jasně vyplývá, že adaptace probíhá podstatně plynuleji u dětí, které přicházejí z přípravných tříd. Dle výpovědí třídních učitelů jsou tyto děti lépe přizpůsobené školnímu režimu a novému prostředí. Jak uvádí Bejdáková ve své studii z roku 2018, je důležité respektovat individuální potřeby každého dítěte. Dle RVP pro přípravné třídy je individualizace jedním ze stěžejních bodů přístupu a výuky. Naopak adaptace dětí z mateřských škol trvá déle a vyžaduje více času a podpory ze strany učitelů a rodičů. Tento závěr podporuje potřebu dalšího zkoumání a podpory dětí při přechodu z mateřských škol do základního vzdělávacího zařízení.

VO3

Poslední výzkumná otázka se zaměřovala na to, jaké rozdíly pozorujeme u dětí, které přicházejí k druhému zápisu po roce v běžné mateřské škole a v přípravné třídě. Z analýzy výsledků vyplývá (tabulka č. 2-4, str. 41-43), (tabulka č. 6-8, str.45-47), (tabulka č. 10-12, str. 49-50), že děti, které absolvovaly přípravnou třídu, dosahovaly lepších výsledků zejména v oblasti grafomotoriky a sluchové percepce. Dle Vágnerové studie z roku 1999, může kresba odhalit osobností charakteristiky, emocionální vyváženost apod. Stejně tak i vizuální diferenciaci, analýzu a syntézu. Žáci z přípravných tříd dle rozhovorů s učiteli vykazují větší emocionální vyváženost. V oblasti zkoušky řeči nebyly zjištěny výrazné rozdíly mezi těmito dvěma skupinami dětí. Na základě těchto výsledků lze tedy konstatovat, že děti z přípravných tříd byly komplexněji připravené na druhý zápis a absolvování první třídy.

6 Závěr

Tato diplomová práce je zaměřena na kvalitativní analýzu třech strategicky vybraných oblastí školní zralosti. V průběhu práce jsem se prolínají důležitá témata školní zralosti dětí s odkladem školní docházky a vztah k typu předškolního vzdělávání. Cílem práce bylo zjistit dílčí rozdíly mezi dětmi s odkladem školní docházky, které nastupují do první třídy s přípravou z přípravné třídy a dětmi, které nastupují také s odkladem, ale z mateřské školy. Zároveň porozumět, jaký vliv má prostředí předškolního vzdělávání na přípravu těchto dětí.

Teoretická část popisuje oblasti školní zralosti jako je zrakové vnímání, paměť, sluchové vnímání, řeč, grafomotorika, sociální dovednosti nebo matematické představy. Zároveň odkazuje na studie autorů, kteří se podobnými tématy již zabývaly.

Praktická část se zaměřuje na určité oblasti školní zralosti. Konkrétně grafomotorikou, sluchovým vnímání, a řečí. Tyto oblasti jsou testovány při zápisu na základní škole, ve které je výzkum prováděn a proto jsou také zvoleny jako stěžejní oblasti pro zkoumání a následnou analýzu. Další částí praktické části jsou strukturované rozhovory, které jsou prováděny s rodiči a učiteli respondentů. V této části jsou pokládány otázky, týkající se celkového vývoje dítěte a jeho adaptaci na školní prostředí. Tyto analýzy a výzkum ukazují, že skutečně byly některé rozdíly v úrovních školní zralosti mezi dětmi, které navštěvují přípravné třídy a dětmi chodícími do mateřských škol. Děti z přípravných tříd obvykle dosahují vyšších výsledků ve vědomostech a dovednostech spojených se školní přípravou, jako jsou jazykové a kognitivní schopnosti. Ze strukturovaných rozhovorů a testování žáků vyplývá, že přechod do prostředí školy je pro děti z přípravných tříd často plynulejší a příjemnější. Tyto děti mají tendenci lépe zvládat komunikaci, grafomotoriku a sociální interakce, což může být důsledkem vzdělávacích programů v přípravných třídách. To potvrzuje má očekávání a naznačuje prostor k dalším výzkumům s širším spektrem respondentů.

V neposlední řadě je důležité konstatovat a zdůraznit, že každé dítě je jedinečné a může reagovat na různé formy předškolního vzdělávání odlišně. Proto by měly být zohledněny individuální potřeby každého dítěte při rozhodování o typu předškolního vzdělávání. Vzhledem k významu této problematiky je důležité provádět další výzkumy a sledovat dlouhodobé účinky různých forem předškolního vzdělávání na školní úspěch a celkový

rozvoj dětí s odkladem školní docházky. To může poskytnout cenné poznatky pro budoucí pedagogickou praxi.

Zdroje

- Bejdáková, S., Střechová, J., Suchardová, L., Vítková, J., Zdrubecká, H. & Ženatová, Z. (2018). *Školní zralost a komunikace*. Raabe.
- Bednářová, J. (2017). *Školní zralost a její diagnostika*. Raabe.
- Bělecký, Z. (2007). *Klíčové kompetence v základním vzdělávání*. Výzkumný ústav pedagogický.
- Čačka, O. (2000). *Psychologie duševního vývoje dětí a dospívajících faktory optimalizace*. Doplněk.
- Davido, R. (2001). *Kresba jako nástroj poznání dítěte*. Portál.
- Ficová, L.T. (2020) *Hry na rozvoj dílčích funkcí u dětí: optické a akustické vnímání, jemná motorika a prostorová orientace*. Grada.
- FUCHS, E., LIŠKOVÁ, H. a kol. (2015). *Rozvoj předmatematických představ dětí předškolního věku: metodický průvodce*. Praha: Jednota českých matematiků a fyziků.
- Jucovičová, D. & Žáčková, H. (2014). *Je naše dítě zralé na vstup do školy?* Grada.
- Jucovičová, D. & Žáčková, H. (2000). *Děti s odkladem školní docházky a jejich úspěšný start ve škole*. Nakladatelství D a H.
- Jůva, V. (2007). *Stručné dějiny pedagogiky*. Paido.
- Klenková, J. (2006). *Logopedie*. Grada.
- Kropáčková, J. (2008). *Budeme mít prvňáčka*. Portál.
- Kučera, J. (2018). *Emoční a sociální kompetence v kontextu školního prostředí*. *E-Pedagogikum*. <https://doi.org/10.5507/epd.2018.017>
- Langmeier, J. & Krejčířová, D. (2006). *Vývojová psychologie: optické a akustické vnímání, jemná motorika a prostorová orientace*. 2., aktualiz. vyd. Grada.
- Lipnická, M. (2007). *Rozvoj grafomotoriky a podpora psaní* 1. vydání, Portál.
- Matějček, Z. (1988). *Dyslexie*. Státní pedagogické nakladatelství.
- Opravilová, E. (2016). *Předškolní pedagogika*. Grada.
- Otevřelová, H. (2016). *Školní zralost a připravenost*. Portál.
- Svoboda ,M., Krejčířová D. & Vágnerová M. (2009). *Psychodiagnostika dětí a dospívajících*. Portál.

- Šmelová, E., Petrová, A. & Suralová, E. (2012). *Připravenost dětí k zahájení povinné školní docházky v kontextu současného kurikula*. Univerzita Palackého v Olomouci.
- Šulová, L. & Ležalová, R. (2012). *Diagnostika školní zralosti*. Grada.
- Průcha, J., (2016) *Předškolní dítě a svět vzdělávání*. Wolters Kluwer ČR, a. s.
- Štverák, V., & Čadská, M. (2004). *Stručný průvodce dějinami pedagogiky*. Karolinum.
- Švancarová, J. & Kuchárská, A. (2001). Test rizika poruch čtení a psaní pro ranné školáky. Scientica.
- Svobodová, E., (2010). Vzdělávání v mateřské škole: školní a třídní vzdělávací program. Portál.
- Svoboda, M. KREJČÍŘOVÁ, D., & Vágnerová, M. (2001). *Psychodiagnostika dětí a dospívajících*. Portál.
- Vágnerová, M. & Valentová, L. (1992). *Psychický vývoj dítěte a jeho variabilita*. Karolinum.
- Vágnerová, M. (1999). *Vývojová psychologie*. Karolinum.
- Woolfson, R. C. (2004). *Bystré dítě předškolák*. Ottovo nakladatelství.
- Zajtlová, E. (2011). *Předškolní vzdělávání a jeho význam pro rozvoj jazyka a řeči*. Hnutí R.
- Zelinková, O. (2007). *Pedagogická diagnostika a individuální vzdělávací program: nástroje pro prevenci, nápravu a integraci*. Portál.
- Žáčková, H. & Jucovičová, D. (2015). *Děti s odkladem školní docházky a jejich úspěšný start ve škole*. Jucovičová Drahomíra PaedDr. – nakladatelství D + H.
- Vyhláška č. 48/2005 Sb., § 7 [online]. [vid 9. 10. 2015]. Dostupné z: www.zakonyprolidi.cz
- Zákon č. 561/2004 Sb., § 47, §36 [online]. [vid 9. 10. 2015]. Dostupné z: www.zakonyprolidi.cz

Seznamy

Seznam tabulek:

Tabulka 1: Hodnocení grafomotoriky	40
Tabulka 2: Výsledky z prvního zápisu (duben 2022) - grafomotorika	41
Tabulka 3: Výsledky z druhého zápisu (duben 2023) - grafomotorika	42
Tabulka 4: Výsledky z druhé poloviny první třídy (duben 2024) – grafomotorika	43
Tabulka 5: Hodnocení sluchové percepce	44
Tabulka 6: Výsledky z prvního zápisu (duben 2022) - sluchová percepce	45
Tabulka 7: Výsledky z druhého zápisu (duben 2023) - sluchová percepce	46
Tabulka 8: Výsledky z druhé poloviny první třídy (duben 2024) - sluchová percepce	47
Tabulka 9: Hodnocení řeči	48
Tabulka 10: Výsledky z prvního zápisu (duben 2022) – řeč	49
Tabulka 11: Výsledky z druhého zápisu (duben 2023) – řeč	49
Tabulka 12: Výsledky z druhé poloviny první třídy (duben 2024) – řeč	50
Tabulka 13: Výsledky rozhovorů TU - 1. otázka	54
Tabulka 14: Výsledky rozhovorů TU - 2. otázka	54
Tabulka 15: Výsledky rozhovorů TU - 3. otázka	55
Tabulka 16: Výsledky rozhovorů TU - 4. otázka	55
Tabulka 17: Výsledky rozhovorů TU - 5. otázka	56
Tabulka 18: Výsledky rozhovorů TU - 6. otázka	56
Tabulka 19: Výsledky rozhovorů TU - 7. otázka	57
Tabulka 20: Výsledky rozhovorů s rodiči - 1. otázka	58
Tabulka 21: Výsledky rozhovorů s rodiči - 2. otázka	58
Tabulka 22: Výsledky rozhovorů s rodiči - 3. otázka	59
Tabulka 23: Výsledky rozhovorů s rodiči - 4. otázka	59
Tabulka 24: Výsledky rozhovorů s rodiči - 5. otázka	60
Tabulka 25: Výsledky rozhovorů s rodiči - 6. otázka	60
Tabulka 26: Výsledky rozhovorů s rodiči - 7. otázka	61
Tabulka 27: Výsledky rozhovorů s rodiči - 8. otázka	61

Seznam tabulek:

Obrázek 1: Výsledky pokroku v celkovém hodnocení sluchové percepce	52
Obrázek 2: Předloha	16

Přílohy

Seznam příloh:

Příloha č. 1: Příprava na rozhovor se třídními učitelkami

Příloha č. 2: Příprava na rozhovor s rodiči

Příloha č. 3: Přepis rozhovoru se třídní učitelkou

Příloha č. 4: Přepis rozhovoru s rodiči

Příloha č. 5: Kresby postavy

Příloha č. 6: Obrázky k vizuomotorice

Příloha č. 1

1. V čem je dítě zdatné a co zvládá?
2. V čem je dítě oslabené? Co mu dělá problém?
3. Jak se dítě vyvíjí a jaký je progres od nástupu do první třídy?
4. Co pomáhalo s daným dítětem v rozvoji „postižené“ oblasti?
5. Jak se dítě adaptovalo při nástupu do první třídy?
6. Jak dítě vypadalo u nástupu?
7. Jak byste zhodnotila podle vašich zkušeností rozdíl mezi dětmi, které přicházejí z MŠ a z přípravné třídy?

Příloha č. 2

1. Proč jste zvolili způsob předškolního vzdělávání v přípravné třídě nebo v mateřské škole?
2. Jaké pokroky dítě udělalo v roce před první třídou? Co se zlepšilo?
3. Jak jste s dítětem pracovali doma?
4. Měli jste k dispozici materiály, podněty k procvičování?
5. Co pomáhalo při přípravě na první ročník základní školy?
6. V čem byli obtíže na začátku první třídy a jak jste je vy ale i děti zvládali?
7. Jak hodnotíte vaši volbu předškolního vzdělávání?
1. Doporučili byste vaši zvolenou variantu a udělali to znovu?

-

Příloha č. 3

3TU o Anně

1. V čem je dítě zdatné a co zvládá?
  - „Anna má velmi výrazně rozvinutou představivost a fantazii. Výtvarně je velmi zdatná. Při práci je pečlivá a vše chce dokončit. S ostatními spolužáky navazuje adekvátní kontakt, je spíše tišší. Autoritu respektuje bez problémů. Nemá problém dodržovat určená pravidla. Dobře se koncertuje na práci obnášející výtvarnou činnost.“
2. V čem je dítě oslabené? Co mu dělá problém?
  - „Má opožděný emoční vývoj. Je plačtivá a vzteká se. Je velmi oslabená v oblasti koncentrace. Často je myšlenkami jinde. Úchop má špatný a přílišně tlačí na psací potřeby. Nemá plně vyvinutou sluchovou diferenciaci. Má oslabenou paměť.“
3. Jak se dítě vyvíjí a jaký je progres od nástupu do první třídy?
  - „Je více komunikativní se spolužáky i vyučujícími. Převládá emoční nestabilita. Osvojení základních principů práce v normě. Zautomatizování pravidel a jejich dodržování.“
4. Co pomáhalo s daným dítětem v rozvoji „postižené“ oblasti?
  - „Korekce držení psacích potřeb stále v procesu nápravy. Emocionální nestabilita přetrvává, ale v menší míře. Stále se doptává. Snaha posilovat paměť různými říkankami, básničkami. Snaha zautomatizovat samoobslužné činnosti pomocí neustálého opakování.“
5. Jak se dítě adaptovalo při nástupu do první třídy?
  - „Adaptace na školní prostředí proběhla již v přídatné třídě. Na kolektiv třídy si zvykla bez obtíží.“
6. Jak dítě vypadalo u nástupu?
  - „Pozornost velmi roztěkaná. Problém s artikulací a výslovností některých hlásek. Chaotický přístup k organizaci pracovního místa. Velká emocionální nestabilita. Při vyučování snadná unavitelnost a narušení pozornosti.“
7. Jak byste zhodnotila podle vašich zkušeností rozdíl mezi dětmi, které přicházejí z MŠ a z přípravné třídy?

- „Díky přípravné třídě mají děti zažitý školní režim a organizaci práce. Znalost školního prostředí. Sociální kontakt s dospělými bez problému. Mají naučené pracovní vzorce.“

Příloha č. 4

- Rodič Filipa
- 1. Proč jste zvolili způsob předškolního vzdělávání v přípravné třídě nebo MŠ?
  - „Psycholog doporučil přípravnou třídu. Vzhledem k tomu, že nemá rád velké změny a na vše se musí dopředu připravit, bylo předškolní vzdělávání v MŠ to nejlepší řešení.“
- 2. Jaké pokroky dítě udělalo v roce před první třídou? (Co se zlepšilo?)
  - „Udělal pokroky především ve zrakovém a sluchovém vnímání – pokrok i v řečové oblasti (sykavky).“
- 3. Jak jste s dítětem pracovali doma?
  - „Logopedie, spolupráce s ranou péčí – práce na zrakovém a sluchovém vnímání.“
- 4. Měli jste k dispozici materiály? (DÚ nebo podněty k procvičování z MŠ nebo ZŠ)
  - „Neměla jsem materiály z MŠ. Měla jsem své pracovní listy na zrakovou perцепci.“
- 5. Co pomáhalo při přípravě na první ročník ZŠ?
  - „Pravidelná příprava doma.“
- 6. V čem byli obtíže na začátku první třídy a jak jste je vy ale i děti zvládali?
  - „Nastavení režimu doma – musí se vstávat, musí se psát úkoly, připravovat školní aktovka... Začátek první třídy byl náročný – možná více pro nás rodiče než pro syna.“
- 7. Jak hodnotíte volbu předškolního vzdělávání?
  - „S předškolním vzděláváním v MŠ jsem byla jako matka spokojená. Velmi dobrá byla i spolupráce s učitelkami.“
- 8. Doporučili byste vaší zvolenou variantu a udělali to znovu?
  - „Ano, postupovala bych stejně.“

Příloha č. 5

	První zápis	Druhý zápis	Druhá polovina 1. třídy
Anna			
Barbora			
Cyril			
Daniel			
Filip			
Gabriela			
Hana			
Ivan			

Příloha č. 6

Obrázek 2: Předloha

	První zápis (duben 2022)	Druhý zápis (duben 2023)	Druhá polovina 1. třídy (duben 2024)
Anna			
Barbora			
Cyrl			
Daniel			
Filip			
Gabriela			
Hana			
Ivan			